

Wendbaar en waardevol- MDT gaat door

**Onderzoek 2021
Maatschappelijke Diensttijd**

Onderzoeksrapport 2021

'Wendbaar en waardevol – MDT gaat door' in één oogopslag

Wil jij weten wat er in 2021 binnen MDT is gebeurd en onderzocht? Dan zit je hier goed. Het onderzoeksrapport MDT 2021 'Wendbaar en waardevol – MDT gaat door' bestaat uit drie delen. Klik direct op de onderdelen waar jij meer over wilt weten. Of scroll door het hele document.

DEEL 1 – Doorontwikkeling MDT onderzoek

Dit deel neemt je mee in de reis van MDT. Van 'wat is MDT ook alweer' tot financiële verantwoording.

Wat is MDT?

Need a refresher?

→ [Wat is MDT?](#)

2021

Benieuwd waar MDT in 2021 staat, waar we naartoe ontwikkelen en welke rol onderzoek daarin speelt?

→ [Doorontwikkeling MDT](#)

Cijfers

Over MDT bestaat rijke data vanuit verschillende invalshoeken. Benieuwd naar de cijfers?

→ [Facts&Figures](#)

20 jaar

Gemiddelde leeftijd jongeren blijft rond de 20 jaar.

→ [Samenstelling van de groep jongeren die deelneemt aan MDT](#)

Q4 2021

In Q4 2021 nemen tussen de 3.000 en 5.000 jongeren in een minder kansrijke positie deel

→ [Deelname door jongeren in een minder kansrijke positie](#)

Doelstelling

In MDT staan drie hoofddoelstellingen centraal, namelijk; iets doen voor een ander, talentontwikkeling en ontmoetingen. Benieuwd of de ervaringen van jongeren overeenkomen met de beoogde doelstellingen van MDT?

→ [Hoofddoelstellingen MDT](#)

93%

Van de jongeren vindt dat hij/zij tijdens MDT anderen (direct anderen, de MDTorganisatie en/of de samenleving) heeft kunnen helpen in 2021

→ [Voorbeelden van wat jongeren voor een ander of de samenleving hebben gedaan](#)

73%

Van de jongeren vond MDT in 2021 leerzaam

→ [Talentontwikkeling](#)

Toekomst

MDT helpt jongeren inzien wat anderen aan ze hebben en vergroot hun vertrouwen in de toekomst

→ [MDT helpt jongeren inzien wat anderen aan ze hebben en vergroot hun vertrouwen in de toekomst](#)

75%

Ondanks corona heeft MDT ontmoetingen gecreëerd: 75% van de jongeren zegt door MDT nieuwe mensen te hebben leren kennen in 2021

→ [Ontmoeting](#)

Een 7,7!

Jongeren zijn stabiel positief over hun MDT-traject en waardeerden MDT in 2021 met een 7,7

→ [Waardering van MDT](#)

Druk

24% van de jongeren ervaart wel een vorm van druk als gevolg van hun deelname aan MDT

→ [De ervaren druk als gevolg van meedoen aan MDT onder jongeren is wederom gestegen](#)

Hier is in 2021 extra onderzoek naar gedaan

→ [Onderzoek Duiding toenemende druk onder jongeren](#)

Projecten en partnerorganisatie

81%

Van de MDT-projecten heeft in 2021 samengewerkt met één of meer partnerorganisaties, het meeste met maatschappelijke organisatie

→ [Projecten en partnerorganisaties](#)

Corona

De coronacrisis en de bijbehorende maatregelen hebben effect (gehad) op de MDT-projecten

→ [Effect van corona op reguliere MDT-projecten](#)

Ook zijn er speciale coronarondes geweest

→ [Waarde van MDT in coronatijd](#)

Subsidie

Van de verschillende subsidierondes is subsidieronde 1 was de eerste subsidieronde van MDT en is in 2021 volledig afgerond wat in staat stelt tot een financiële analyse van de ronde

→ [Financiële verantwoording MDT](#)

DEEL 2 – Afgeronde onderzoeken

Een samenvatting naar in deze periode afgeronde onderzoeksrapportages inclusief links naar de volledige rapportages voor de geïnteresseerde lezer. Welke onderzoekssamenvattingen vind je hier?

Waarde

Waarde van MDT in coronatijd: het onderzoek naar Jeugd aan Zet (zomer- en wintereditie)

→ [Jeugd Aan Zet; zomer- en wintereditie, & Perspectief voor de jeugd](#)

Dekking

Iedere jongere moet een MDT kunnen doen in zijn of haar omgeving die aansluit bij zijn/haar wensen. Maar kan dat ook? Check het onderzoek naar het Landelijk Dekkend Netwerk

→ [Dashboard Landelijke Dekkend Netwerk](#)

568

Specifieke locaties

85%

Van de jongeren kan minimaal één doe-locatie bereiken binnen 30 minuten met de fiets of het OV

Druk door MDT

Recentelijk toont het doorlopende evaluatieonderzoek een toenemende trend in jongeren die druk ervaren. Er is onderzoek gedaan naar hoe de toenemende druk te verklaren is en welke oplossingen er zijn om dit binnen MDT te verminderen

→ [Onderzoek Duiding toenemende druk onder jongeren](#)

DEEL 3 – Overzicht lopend onderzoek

MDT staat niet stil en onderzoek is continu samen met en als onderdeel van het netwerk en procesupdate lopende onderzoeken.

1 Doorlopend evaluatieonderzoek

Gestart: 2018

Looptijd: doorlopend

2 CBS onderzoek

Gestart: 2022

Looptijd: doorlopend vanaf 1-1-2022 tot 31-12-2022

3 Propositieonderzoek

Gestart: 2021

Looptijd: tot 2023

4 Impact Management

Gestart: 2021

Looptijd: op verzoek van werkgroep

5 Onderbouwing MDT werkwijze

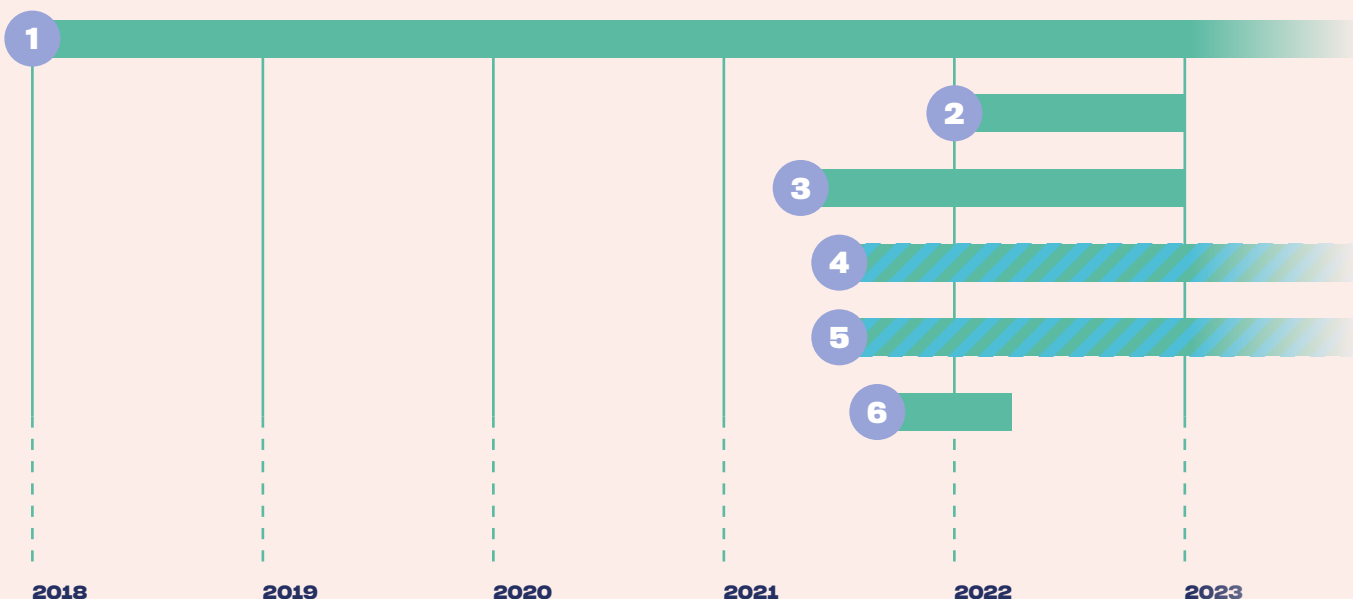
Gestart: 2021

Looptijd: iteratief

6 MDT & inburgering

Gestart: 2021

Looptijd: voorjaar 2022

1

Doorontwikkeling MDT en onderzoek

Wat is MDT

Maatschappelijke Diensttijd (MDT) wil alle jongeren de kans bieden om via een MDT-project hun talenten te ontdekken, iets te doen voor een ander, en nieuwe mensen te ontmoeten. Dit maakt niet alleen de jongeren sterker, maar ook de samenleving als geheel. MDT is gebaseerd op de visie dat een brede, maatschappelijke oriëntatie voor jongeren en jongvolwassenen bijdraagt aan de vorming van kritische en betrokken burgers. MDT gaat in de basis over burgerschap en persoonsvorming. Door MDT bouwen jongeren zelfvertrouwen op, weten ze beter wat ze willen en doen ze belangrijke (studie- en arbeids)vaardigheden op. Op termijn leidt dit tot een sterkere en verbonden samenleving. De missie van MDT is dan ook alle jongeren van 14-27 jaar in Nederland de kans te bieden om in de eigen omgeving een MDT te doen die past bij hun levensfase en interesse. Zo kunnen de jongeren bijvoorbeeld sportactiviteiten organiseren, taalles geven aan nieuwkomers of aan de slag bij een bedrijf of zorginstelling. Een MDT-traject duurt minimaal 80 uur in maximaal zes maanden tijd. Meer informatie en lopende projecten zijn te vinden op www.doemeemetmdt.nl

Jongeren, scholen, gemeenten, maatschappelijke organisaties, het Rijk, e.a. hebben – in opdracht van Kabinet Rutte III – MDT ontwikkeld. De investering die het Kabinet de afgelopen drie jaar heeft gedaan in het opstarten en ontwikkelen van MDT voor en door jongeren betaalt zich nu zichtbaar uit. Bijna 39.000 jongeren (stand eind 2021) hebben deelgenomen aan MDT en het netwerk omvat bijna 3.500 organisaties* die weten wat er leeft onder jongeren. Deze organisaties werven, begeleiden en faciliteren maatschappelijk activiteiten waarbij MDT'ers iets doen voor een ander, hun talent ontwikkelen en anderen ontmoeten.

Naast de reguliere MDT-projecten hebben vanaf het voorjaar van 2020 ruim 10.000 jongeren meegedaan aan twee specifieke coronaprojecten van MDT en nog eens 70.000 jongeren aan het door MDT gefinancierde project Jeugd aan Zet, waaraan een groot deel van de Nederlandse gemeenten heeft deelgenomen.

Het coalitieakkoord tussen VVD, D66, CDA en ChristenUnie, met de titel '[Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst](#)' is op 15 december 2021 gepresenteerd. Hierin wordt de maatschappelijke diensttijd een goed instrument genoemd voor het creëren van ontmoetingen tussen ouderen en jongeren, het vergroten van kansengelijkheid en het bevorderen van integratie van nieuwkomers en sociale cohesie. Het coalitieakkoord is daarmee een bevestiging van de succesvolle MDT aanpak. Vanuit het coalitieakkoord zijn er meerdere opgaven aan MDT meegegeven: het voortzetten en verder uitbouwen van de maatschappelijke diensttijd, zodat jongeren in contact kunnen komen met nieuwe leefwerelden, zich in kunnen zetten voor de samenleving, nieuwe vaardigheden ontwikkelen en mogelijk ontdekken waar hun passies liggen. Dat kan bij (maatschappelijke) projecten op het terrein van zorg, welzijn, veiligheid, defensie, sport, natuur en klimaat. Ten tweede de opgave om kansengelijkheid te vergroten en maatschappelijke initiatieven voor inburgering te bevorderen en te ondersteunen. Via vrijwilligersnetwerken en jongeren die hun maatschappelijke diensttijd vervullen, koppelt MDT nieuwkomers aan een 'maatje' om hen kennis te laten maken met de Nederlandse samenleving. En als derde moet MDT de maatschappelijke coalitie 'Een tegen eenzaamheid' ondersteunen en versterken. MDT kan daarbij ontmoetingen tussen jongeren en ouderen stimuleren binnen de projecten.

* Mogelijke dubbeltellingen zijn niet volledig uit te sluiten.

Doorontwikkeling MDT

Sinds maart 2020 heeft MDT de belangrijke stap gezet van proeftuinen naar ontwerp programma. Dit is samengegaan met een bijzondere tijd gekleurd door de effecten van en maatregelen tegen verdere verspreiding van het coronavirus. MDT heeft (deels) doorgang kunnen vinden en gezocht hoe het van waarde kon zijn voor jongeren in een onzekere tijd. En met succes: projecten hebben hun programma's aangepast aan de nieuwe coronasituatie, nieuwe initiatieven zijn opgestart onder de noemer #OokditsMDT! en het programma Perspectief voor de Jeugd in samenwerking met gemeenten door het hele land bracht een lichte vorm van MDT naar vele jongeren.¹ In 2021 heeft MDT deze bijdrage verder ontwikkeld. In samenwerking met meer dan 300² gemeenten zijn speciale MDT-coronarondes gestart die in naar schatting ruim 80.000³ jongeren hebben bereikt. Daarnaast zijn MDT-organisaties inventief en wendbaar gebleken in het aanpassen van hun programma's om met respect voor de maatregelen waardevolle programma's te blijven aanbieden voor alle jongeren in Nederland. Vandaar de titel van dit rapport: Wendbaar en waardevol — MDT gaat door.

In 2021 zijn verdere stappen gezet naar het duurzaam inrichten van de infrastructuur met als doel: het creëren van een landelijk dekkend, werkend en lerend MDT-netwerk waarin aanbod is voor iedere jongere tussen de 14 en 27 jaar. Dit netwerk is stabiel en gestaag aan het groeien vanuit de basisprincipes:

- **Waarin jongerenparticipatie de basis vormt;**
- **Waar jongeren en organisaties bij willen aansluiten en de deelname verder groeit;**
- **Dat georganiseerd is rondom strategische thema's;**
- **Dat bekend is in het sociaal domein, van beleid tot uitvoering;**
- **Dat gemeenschappelijk leren nastreeft. Zo blijft MDT zich doorontwikkelen, en openstaan voor wat er in de samenleving speelt om de kwaliteit te blijven bieden die MDT waardevol maakt.**

Om dit mogelijk te maken is gekozen om de doorontwikkeling van MDT in toenemende mate te beleggen in co-creatie werkgroepen met verschillende spelers uit het MDT-netwerk: jongeren(-organisaties), scholen, gemeenten, bedrijven, fondsen, Rijk, betrokken consortiumpartners en andere relevante organisaties. Het MDT-Kompas 'Samen bouwen aan een duurzaam MDT' (zie ook kader MDT-Kompas) toont de vragen, co-creatie en ontwikkeling naar een duurzaam MDT. Dit wordt tevens ondersteund door de inrichting van vws-net om de samenwerking en afstemming binnen en tussen de werkgroepen te faciliteren.

¹ Zie ook het vorige onderzoeksrapport 'MDT voor de Toekomst' (2021).

² Gebaseerd op zowel Jeugd aan Zet zomereditie, Jeugd aan Zet wintereditie en Perspectief voor de Jeugd

³ Dit betreft een schatting op basis van een bandbreedte-berekening van zowel Jeugd aan Zet deelname, deelname aan coronaproject #OokditsMDT# en de indicatie van succesvol afgeronde bijdrages bij Perspectief voor de Jeugd. Deze bandbreedte-berekening is betrouwbaar gebaseerd op registraties bij subsidieuitvoerder ZonMw en uitgevoerde vragenlijsten onder deelnemende projecten.

Kader Het MDT-Kompas

Het MDT-kompas toont de huidige zaken van zaken van MDT: wat is de werkwijze van MDT, aan welke doelen wordt gewerkt, welke werkgroepen zijn actief? Het MDT-kompas maakt het voor eenieder mogelijk om bij te kunnen dragen aan een duurzaam MDT op de thema's waar diegene energie van krijgt. Van elke werkgroep staat in het Kompas de informatie die op dat moment bekend is. Dat kan betekenen dat onderdelen nog niet ingevuld zijn, omdat de werkgroep daar nog niet aan toegekomen is. Elke paar maanden komt een update van het MDT-kompas beschikbaar.

Download het volledige MDT-Kompas op www.organisaties.doemeemetmdt.nl/toolkit/ of [klik hier](#).

Bij de verdere inrichting van het MDT-netwerk zijn de ontwikkelingen van het netwerk die onder andere door partnerschappen in gang zijn gezet leidend. Zo vindt er steeds meer regionale afstemming plaats over het MDT-aanbod en ontstaan er samenwerkingen vanuit verschillende maatschappelijke vraagstukken. Het idee daarachter is dat de verbinding van MDT aan maatschappelijke vraagstukken zorgt dat:

- De wereld van jongeren verbreedt doordat zij zien dat ze impact kunnen hebben op een groot maatschappelijk thema en daar ook over leren;
- Het voor organisaties, bedrijven en beleidsmakers makkelijker en aantrekkelijker is om aansluiting te vinden bij MDT. Ze kunnen MDT inzetten als instrument op een thema waar zij al mee bezig zijn, in plaats van dat MDT een 'extra' voor ze wordt;
- De impact van MDT groter en zichtbaarder is.

In 2022 gaat MDT aan de slag met de opgave uit het coalitieakkoord alsook verder op weg naar het duurzaam inrichten van de infrastructuur. In 2022 wordt de weg vervolgd om het mdt-netwerk door te ontwikkelen naar een duurzaam en zichzelf organiserend netwerk. Het netwerk wordt hierbinnen zoveel mogelijk in staat gesteld om zelf taken op te pakken, waarbinnen kennisuitwisseling en matching kan plaatsvinden, en de bijdrage van het Rijk meer en meer als cofinanciering wordt beschouwd. Daarnaast heeft de minister de wens uitgesproken om te komen tot een MDT projectorganisatie, werknaam MDT in Actie, waarmee jongeren snel kunnen worden gemobiliseerd om zich in te zetten voor actuele thema's. Uitgangspunten van deze organisatie zijn een grote mate van flexibiliteit en een belangrijke rol voor jongeren in de aansturing. Onderzocht wordt hoe deze projectorganisatie zich zal dienen te verhouden tot de programmadirectie MDT en welke rechtsvorm daar vervolgens bij hoort. De uitwerking van de inrichting in de eerste helft van 2022 plaatsvinden. De eerder uitgesproken ambitie om een zo groot mogelijk maatschappelijk eigenaarschap te realiseren blijft overeind en zal in samenhang met de ontwikkeling van de projectorganisatie verder worden doorontwikkeld. Jongeren en overige stakeholders in het MDT-netwerk zullen nauw worden betrokken bij de besluitvorming hierover.

Rol onderzoek

Vanaf de start van MDT is onderzoek een belangrijk onderdeel geweest. Er is gekozen om MDT lerend te evalueren. Dit betekent dat onderzoek niet achteraf en op afstand evalueert wat is gedaan, maar onderdeel is van het programma (ex durante onderzoek). Bij de start van MDT is meteen begonnen met een doorlopend evaluatieonderzoek. In het begin had onderzoek vooral een verklarende functie: wat gebeurt er in de praktijk? In de vervolgfase kwam de taak van verantwoording ook deels bij onderzoek te liggen: waar wordt het geld aan besteed, wat zijn daar de effecten van en de kritische succes- en faalfactoren?

In de loop van de tijd zijn er steeds meer (losse) onderzoeken bijgekomen, zoals het doelgroepenonderzoek, onderzoek naar de verplichtende variant van MDT, onderzoek ten behoeve van invoering van een MDT-certificaat, finance tool onderzoek, onderzoek landelijk dekkend netwerk, etc. Het onderzoek is belangrijk gebleken voor het samen met jongeren en organisaties opzetten van MDT en het laten zien dat de aanpak van MDT – vanuit de opgave, in co-creatie met alle stakeholders, flexibel en wendbaar – goed werkt. Daarnaast heeft het inzicht verschaft in specifieke vragen en zijn er veel gegevens verzameld.

Zoals het bovenstaande toont heeft de term ‘onderzoek’ binnen MDT daarmee een bijzonder brede betekenis. Enerzijds is het doorlopend evaluatieonderzoek met diverse concrete onderzoeksvragen. Anderzijds zijn er ook diverse trajecten, zoals netwerkvorming, duurzame inrichting en propositie van MDT waarin onderzoek een rol speelt, of van waarde kan zijn in co-creatie met en ondersteunend aan de werkgroepen. Onderzoek draagt hierin actief bij aan werkgroepen om het lerend vermogen te ondersteunen en te vergroten. Onderzoek binnen en naar MDT is daarmee altijd in beweging. Deze vorm van onderzoek past bij MDT.

MDT in cijfers

Over MDT bestaat rijke data vanuit verschillende invalshoeken. Zo houdt ZonMw als subsidieverstrekker de voortgang van projecten in de gaten en behoudt overzicht over budget en bereik van projecten binnen verschillende subsidierondes. Daarnaast is er waardevolle data vanuit een projectleidersvragenlijst per kwartaal en een jongerenvragenlijst die elke jongere aan het begin en einde van zijn/haar/diens MDT ontvangt. In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op MDT in cijfers op jongeren- en op projectniveau. Daarna gaan we dieper in op de samenstelling van de groep deelnemers en de diversiteit binnen deze groep. De financiële verantwoording van MDT is gebaseerd op de databron van ZonMw.

Nu al meer lezen over de financiële verantwoording van MDT? Klik dan [hier](#).

Facts & figures

Meerdere subsidierondes actief: effecten van corona

Sinds de start van mdt zijn er 164 mdt-projecten begonnen, waarvan er inmiddels 77 zijn afgerond. Deze projecten zijn verdeeld over 5 verschillende subsidierondes. Eind 2021 is tevens een 6e subsidieronde gehonoreerd, ronde 4c, waarin 70 projecten de aankomende anderhalf jaar ruim 35.000 MDT-trajecten zullen aanbieden aan jongeren.

Elke subsidieronde kent een uniek karakter en looptijd. Ronde 1, ronde 2 en ronde 3 betroffen de 'proeftuinen' waarin organisaties de kans kregen te experimenteren met de richting van MDT. Ronde 1 betrof de eerste 41 proeftuinen van 18 maanden in de periode oktober 2018 tot en met april 2020. Verschillende projecten hebben een verlenging ontvangen en liepen daardoor langer door. In januari 2021 is het laatste project uit ronde 1 afgerond. Ronde 2 legde binnen het experimenteren met MDT de focus op het stimuleren van de inclusie van verschillende doelgroepen jongeren, waarmee de sociale cohesie tussen verschillende groepen wordt bevorderd. In maart 2019 is de tweede subsidieronde gestart met 35 projecten. Verwachting was dat de subsidieronde door zou lopen tot en met februari 2021. Het deel van de projecten dat een verlenging heeft aangevraagd is verder vertraagd vanwege de coronacrisis. Van de eerste 2 experimentronden zijn inmiddels vrijwel alle projecten afgerond (3% van de ronde 2 projecten is nog actief bezig eind 2021). Ronde 3 is specifiek voor gemeenten om te experimenteren met een intensieve variant van MDT geïnspireerd op de Belgische Samenlevingsdienst. Deze ronde is gestart in oktober 2019 en het overgrote gedeelte van de gemeenten is nog actief bezig.

Subsidieronde 4 kenmerkt de overgang van proeftuinen naar MDT programma's. Met de netwerkstructuur en partnerschappen worden MDT-projecten groter. Ronde 4 is opgesplitst in 3 delen allen tot doel 'MDT groeit naar een landelijk dekkend netwerk'. In 4A ligt de focus op het versterken, verbinden en opschalen van partnerschappen MDT. Deze ronde is officieel gestart per maart 2020 met 27 MDT-projecten om als vervolg te kunnen dienen voor proeftuinen uit ronde 1. Vanwege de uitbraak van de coronacrisis is de start van verschillende MDT-projecten in subsidieronde 4a echter uitgesteld. Meerdere projecten uit ronde 4A en 4B hebben vanwege de uitzonderlijke omstandigheden gebruik gemaakt van een budgetneutrale verlenging en/of de vangnetregeling. Gedurende 2021 zijn alle projecten uit ronde 4A op stoom gekomen. We verwachten echter significante uitloop ten opzichte van de originele doorlooptijd. In 2021 is zowel ronde 4B als ronde 4C gestart. Ronde 4B is een vervolg van de proeftuinen en wordt bij voorkeur uitgebreid met nieuwe partners, die door willen gaan met MDT en kunnen opschalen of zijn bestaande partnerschappen uit subsidieronde 4A die in één of meer nieuwe regio's een MDT-aanbod willen opzetten met (nieuwe) lokale partners en daar aanvullend zijn op het bestaande aanbod. Ronde 4C is gehonoreerd in november 2021 waardoor projecten naar waarschijnlijkheid opstarten begin 2022. Ronde 4C is opgesplitst in drie programmalijnen. Programmalijn 1 is bedoeld voor het opschalen, uitbreiden en versterken van MDT projecten en staat voor elke organisatie open. Programmalijn 2 is voor het opzetten van een intensieve variant MDT door gemeenten en staat open voor gemeenten die de intensieve variant uit ronde 3 willen voortzetten of nieuwe gemeenten die het willen opzetten. Programmalijn 3 is gericht op instellingen voor en in het onderwijs en hun partners om MDT in het onderwijs vorm te geven.

Onderstaande afbeelding geeft de ontwikkeling van het aantal lopende MDT-projecten over de tijd weer vanaf de start in 2018. Eind 2021 waren er 85 projecten actief en 2 projecten waren begonnen met werven, maar nog niet gestart. De ontwikkeling in het aantal actieve projecten is te zien in de volgende figuur.

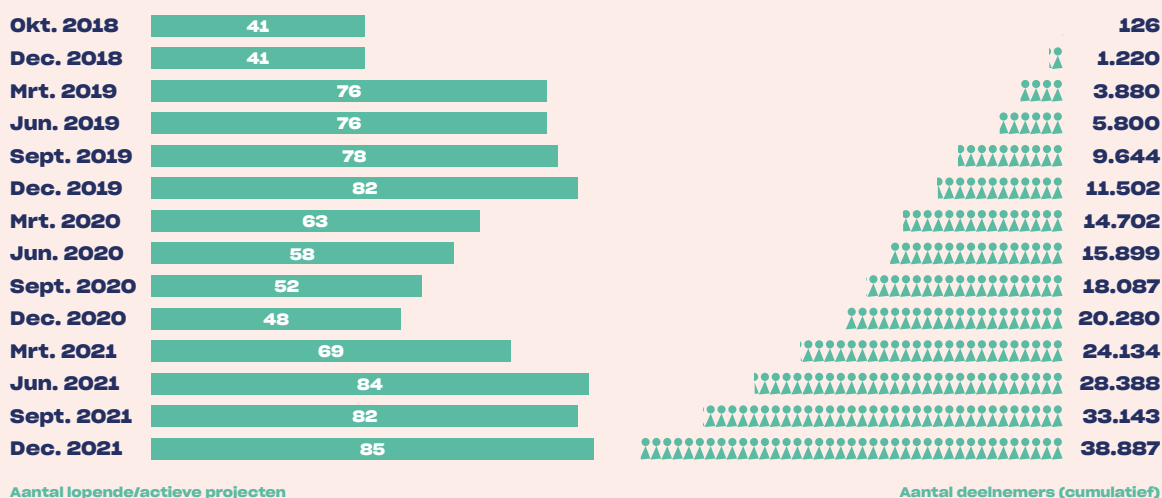
Fig. 1.1 | Aantal actieve projecten per kwartaal

		41 projecten	41 projecten	76 projecten	76 projecten	78 projecten	82 projecten
Tijd		Okt. 2018 (start)	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019
	63 projecten	52 projecten	48 projecten	69 projecten	84 projecten	82 projecten	85 projecten
	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021
							Q4 2021

Deelname jongeren: wie doen mee aan MDT?

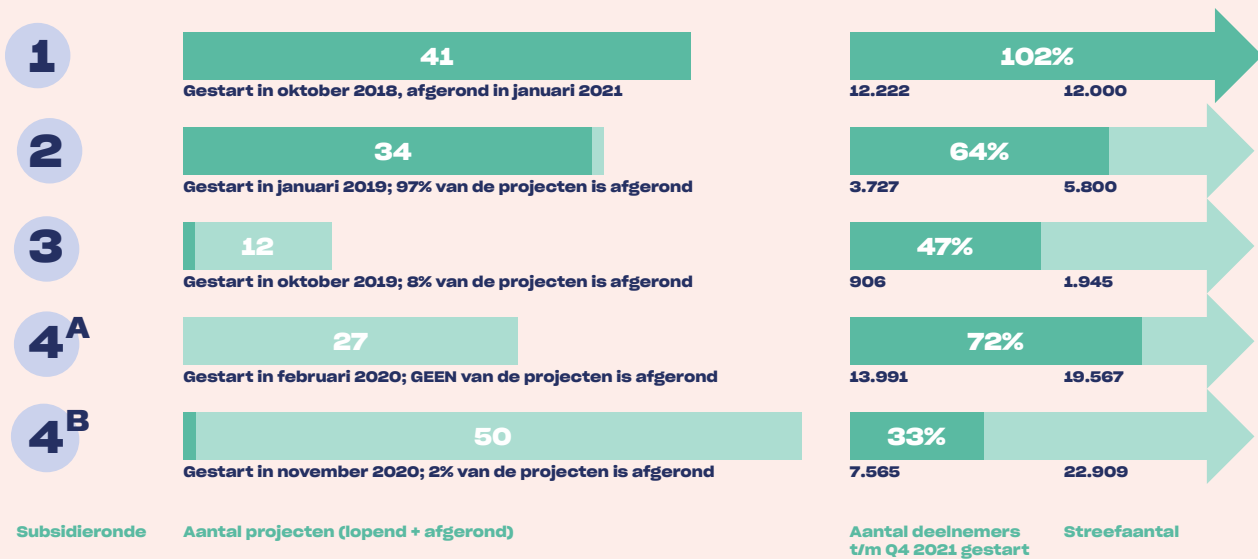
Tot nu toe hebben in totaal 38.887 jongeren deelgenomen aan een regulier MDT (in subsidie-rondes 1, 2, 3, 4A en 4B). Dit is exclusief de MDT-light rondes #Ookdits MDT! en Perspectief voor de Jeugd waaraan gezamenlijk circa 10.000 jongeren hebben deelgenomen. De verwachte deelname van circa 40.000 jongeren in ronde 4A en 4B kampt met onderrealisatie, grotendeels te wijden aan de coronacrisis. Door budgetneutrale verlengingen krijgen projecten wel de kans deze aantallen nog te behalen. Voor ronde 4a is de verwachting dat het geschatte aantal deelnemers van circa 19.500 jongeren mogelijk nog gehaald kan worden. Voor ronde 4b verwachten we in 2022 nog een inhaalslag naar de doelstelling van bijna 23.000 trajecten, maar geeft 28% van de projecten aan hun deelnemers-doelstelling niet te gaan halen (16% twijfelt of ze de doelstellingen gaan halen; 56% verwacht de doelstellingen wel te behalen). Zoals in de vorige onderzoeksrapportage (Rapport MDT voor de Toekomst, blz. 27) al is verwacht, is het aantal van 35.000 jongeren (ronde 4A en 4B) in 2021 niet gehaald. In onderstaande figuur is de ontwikkeling van het gestarte aantal jongeren in samenhang met het aantal projecten door de tijd te zien. Deze cijfers zijn echter exclusief de MDT-light deelnemers.

Fig. 1.2 | aantallen projecten en deelnemers per kwartaal

Onderstaande figuur laat zien hoe deze deelnemers verdeeld zijn over de subsidierondes. Met de overgang van proeftuinen naar verder doorontwikkeling vanaf ronde 4, zien we een vergroting van het totaal aantal verwachte deelnemers per project: waar in de eerste drie subsidierondes gemiddeld zo'n 225 deelnemende jongeren werden beoogd per project is dat in subsidieronde 4A bijna 700. Daarnaast is de aard van MDT-trajecten voor jongeren geprofessionaliseerd. Vanaf 4A dienen alle jongeren minimaal 80 uur te besteden aan hun MDT, terwijl in ronde 1 en 2 een deel van de jongeren een MDT van kortere duur deed.

Fig. 1.3 | Aantallen projecten en deelnemers per subsidieronde

Voor de verschillende subsidierondes zijn streefaantallen opgesteld voor de aantallen jongeren die deelnemen. Het streefaantal van subsidieronde 1 is gehaald, bij de andere rondes is het streefaantal (nog) niet gehaald. Een groot aantal projecten binnen rondes 3, 4A en 4B loopt dan ook nog. Daarnaast kan het achterblijven op de streefaantallen voor een groot deel verklaard worden door corona-omstandigheden, die voor vertraging hebben gezorgd en om aanpassingen van projecten hebben gevraagd. In totaal, over alle subsidierondes heen, zijn zoals figuur 2 laat zien, ruim 38.000 jongeren met een MDT-traject gestart. Hiervan zijn meer dan 18.500 jongeren in het jaar 2021 gestart. In het gehele jaar 2021 hebben van verschillende subsidierondes bijna 12.000 jongeren hun MDT afgerond.

Iets meer dan één op de tien jongeren stopt vroegtijdig, deels vanwege positieve redenen

Een klein deel van de jongeren stopt vroegtijdig met hun MDT. De projecten die in 2021 actief waren, geven aan dat in totaal bijna 3.000 jongeren vroegtijdig gestopt zijn binnen hun MDT.⁴ Onderstaande figuur laat zien dat dit in een kwart van de gevallen een positieve reden had: bij 13% gaf de projectleider als reden aan dat de jongere aan een studie/opleiding begonnen was. In 11% van de gevallen werd aangegeven dat de jongere werk gevonden had en bij 1% is de deelnemer ergens anders vrijwilligerswerk gaan doen.

Andere redenen waarom sommige deelnemers vroegtijdig stopten met hun MDT waren dat deelnemers niet meer kwamen opdagen (16% van de gestopte jongeren), dat er geen match was met het project (9% van de gestopte jongeren), dat de deelnemer niet voldoende betrokken was bij het project (9%) of teveel druk ervaarde (8%) en in enkele gevallen dat er een klacht over de jongere was gekomen (1%).

Fig. 1.4 | Percentage dat vroegtijdig stopt met MDT en hun redenen

Om aan een studie/opleiding te beginnen	13%
Werk gevonden	11%
Ging ergens anders vrijwilligerswerk doen	1%
Deelnemer kwam niet meer opdagen	16%
Er was geen match met ons project	9%
Deelnemer was niet voldoende betrokken bij ons project	9%
Omdat deelnemer veel druk ervaarde	8%
Klachten over de deelnemer gekregen	1%
Anders	32%

Reden vroegtijdig stoppen Percentage van de vroegtijdig gestopte jongeren

13% vroegtijdig gestopt

In 32% van de gevallen dat jongeren vroegtijdig stopten waren hiervoor nog andere redenen. Genoemde redenen waren bijvoorbeeld:

- “Te weinig motivatie.”
- “(Verminderd) mentaal welzijn.”
- “Persoonlijke omstandigheden.”
- “Ziekte.”
- “Door negatief/crimineel gedrag uit het programma gezet.”

⁴ Dit is geteld over de totale looptijd van het project en betreft het cumulatief aantal gestopte jongeren van actieve subsidierondes in 2021.

Binnen intensieve trajecten is er relatief meer uitval dan bij reguliere trajecten

Binnen MDT kan een deel van de trajecten als intensief traject worden aangemerkt. Van de subsidierondes die tot en met eind 2021 in het onderzoek zijn meegenomen, vallen de trajecten in ronde 3, de (experiment) gemeenteronde waarin jongeren een MDT-traject van 20-28 uur per week doen, onder deze noemer.

We zien dat de uitval onder deelnemers van ronde 3 hoger is dan gemiddeld: binnen deze trajecten is het percentage dat vroegtijdig met zijn/haar mdt stopt 24%. In de overige rondes is dat gemiddeld 11%. Ook de redenen van vroegtijdige uitval verschillen enigszins. Zo vallen jongeren van een intensieve variant vaker uit omdat ze niet meer kwamen opdagen (23% bij intensief traject vs. 15% bij een regulier traject) of omdat ze werk hadden gevonden (22% bij een intensief traject vs. 9% bij een regulier traject). Ervaren druk is, ondanks het verschil in intensiteit, redelijk vergelijkbaar. Deze verschillen zijn te verklaren door een verschil in de doelgroep. In ronde 3 nemen over het algemeen meer jongeren deel die zich in een minder kansrijke positie bevinden en veel (onbetaalde) tijd in MDT stoppen. Het is aannemelijk dat deze doelgroep in mindere mate gewend is zich aan een ritme te houden. Daarnaast is de uitstroom naar werk vaker van toepassing omdat de jongeren meer dan 20 uur onbetaald investeren in MDT. Daarbij zijn dit ook vaker jongeren die deelnemen als tegenprestatie naar de organiserende gemeente (bijv. vanwege leerplicht, schulden, uitkering, e.d.). MDT is dan een tijdelijke oplossing tot er werk wordt gevonden en werk krijgt prioriteit boven afronding MDT.

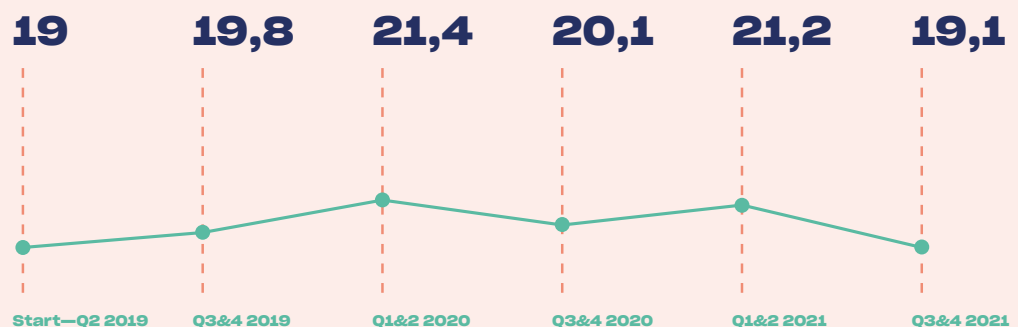
Samenstelling van de groep jongeren die deelneemt aan MDT

Er wordt naar gestreefd dat met MDT een diverse groep jongeren wordt bereikt. Hieronder gaan we daarom nader in op de samenstelling van de groep die tot nu toe heeft deelgenomen.

Gemiddelde leeftijd jongeren blijft rond de 20 jaar

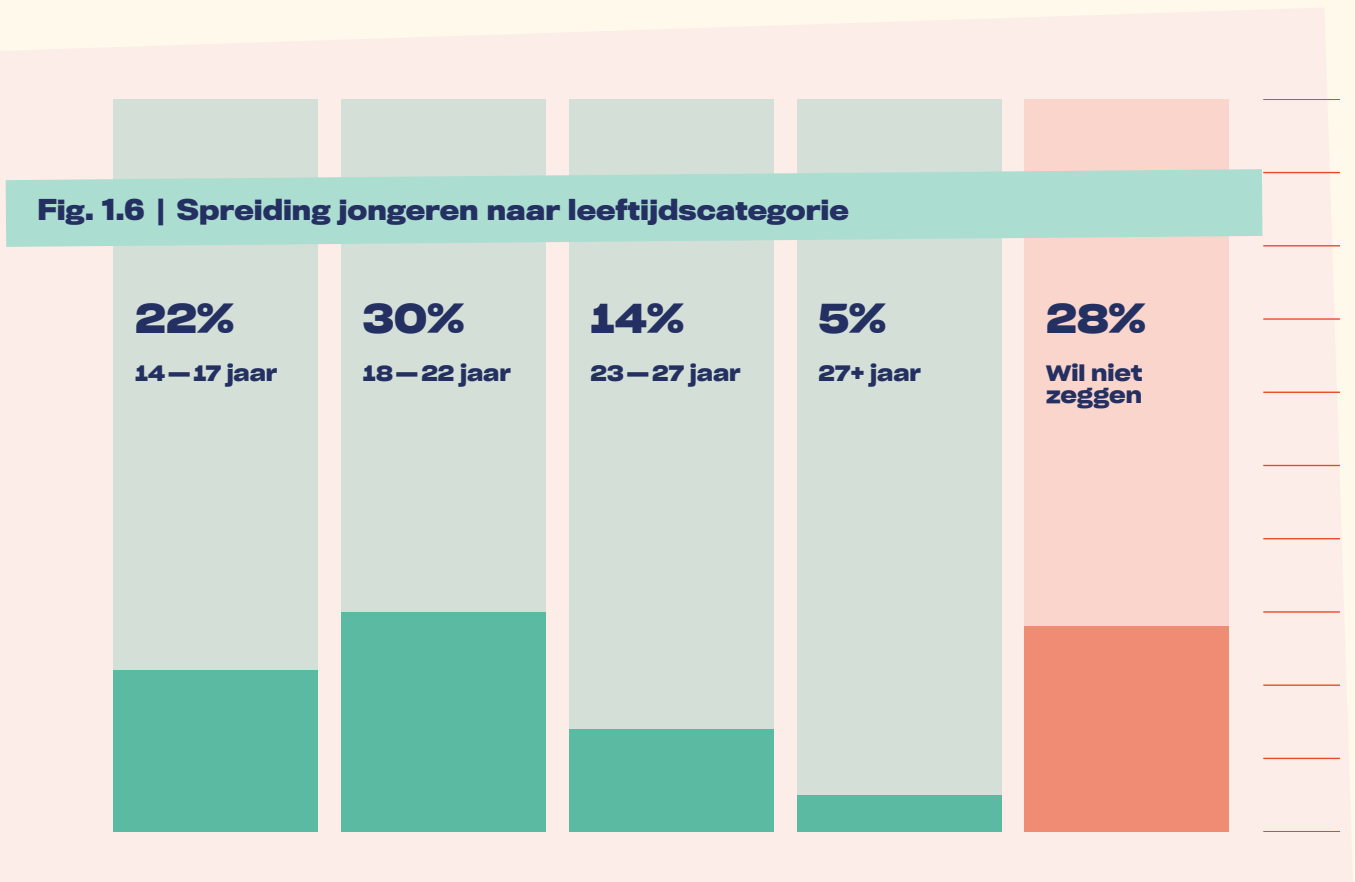
De gemiddelde leeftijd van alle deelnemende jongeren vanaf de start van MDT is bijna 20 jaar (19,9). Hierin zitten wat lichte schommelingen tussen de subsidierondes en door de tijd. Zo was de gemiddelde leeftijd bij de start in Q2 2019 nog 19 jaar, begin 2020 was dat 21,4 jaar en in de tweede helft van 2021 lag dit weer op iets boven de 19 jaar. De grafiek laat de gemiddelde leeftijd door de tijd heen zien.

Fig. 1.5 | Gemiddelde leeftijd deelnemende jongeren over tijd

Er is een goede spreiding in leeftijdsgroepen, waarbij het grootste deel van de jongeren tussen de 18 en 22 jaar is

Bovendien kunnen we zien dat het grootste deel van de deelnemers 18 t/m 22 jaar is, daarna is de groep 14 – 17 jaar het grootst en de groep boven de 23 jaar is wat kleiner. Deze verhoudingen zijn vergelijkbaar met vorig jaar.

Deelname door jongeren in een minder kansrijke positie

Met MDT wordt onder andere beoogd om kansen te bieden aan jongeren in een minder kansrijke positie. Om inzicht te krijgen in de mate waarin deze groep jongeren met MDT bereikt wordt, is aan projecten gevraagd om in te vullen of deelnemers aan hun project in een bepaalde minder kansrijke positie zitten. Echter, niet alle projecten houden hiervan een registratie bij. Slechts bij 46% is deze registratie vrijwel compleet. Dit is ook niet verplicht aangezien het geen verplichting is voor een jongere om informatie over hun positie te delen met het project. Vanuit privacyoverwegingen vragen niet alle projecten deze informatie uit en/of kiezen ervoor dit niet te administreren. Deze projecten vragen we dan om een inschatting te geven van de jongeren in een minder kansrijke positie die deelnemen aan het MDT.

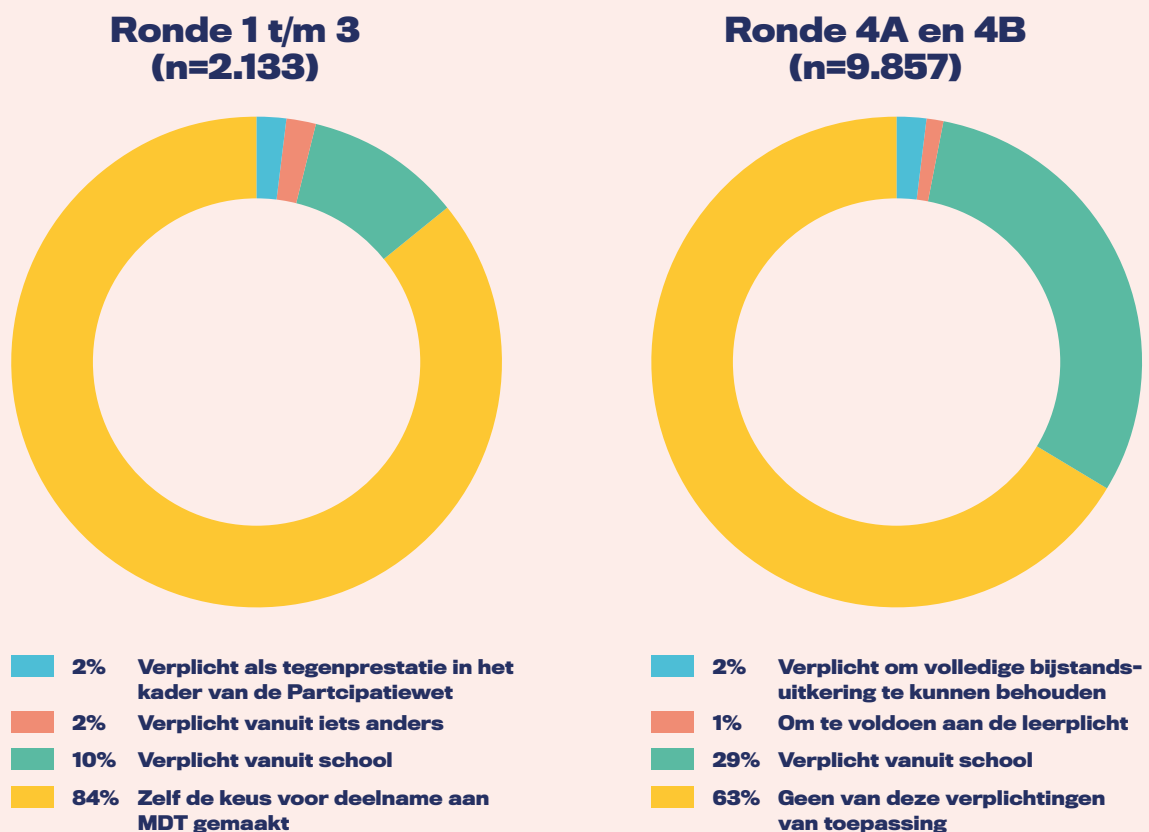
Op basis van de cijfers die we wél beschikbaar hebben, zien we dat de meest voorkomende 'minder kansrijke groepen' zijn: jongeren zonder startkwalificatie, jongeren met een beperking en statushouders. Aangezien de cijfers niet helemaal compleet zijn en soms dubbeltellingen kunnen bevatten (een jongere kan bijvoorbeeld in de jeugdzorg zitten én een beperking hebben), is een definitief cijfer over het aantal jongere in een minder kansrijke positie niet te geven. De inschatting is dat binnen de projecten die in het vierde kwartaal van 2021 actief waren, tussen de 3.000 en 5.000 jongeren in een minder kansrijke positie zitten. Hierbij moet worden gemeld dat projectleiders erg positief zijn in de mogelijkheden die MDT biedt om kansen te bieden aan jongeren die hiervoor minder kansen kregen.

Voor een klein deel van de jongeren had deelname aan MDT een verplicht karakter; in de laatste subsidierondes komt dit vaker voor dan in rondes 1 t/m 3

Voor een deel van de jongeren had deelname aan MDT een verplicht karakter. Dat wil niet zeggen dat het een daadwerkelijke verplichting is zonder keuze van de jongere zelf: doorgaans is het bij deze jongeren zo dat ze aan een bepaalde verplichting moeten voldoen vanuit school/leerplicht of als tegenprestatie in het kader van een bijstandsuitkering/de Participatiewet. Daarbij is MDT één van de opties om aan de verplichting te kunnen voldoen. De jongere kiest derhalve zelf om zijn/haar verplichting in te vullen met een MDT-traject. Al kan het soms door de jongere zelf wel (subjectief) als verplichting ervaren worden.

Het lijkt erop dat er in rondes 4A en 4B iets vaker sprake was van een verplicht karakter (meestal vanuit school) dan in de eerdere subsidierondes. Echter moeten we er ook rekening mee houden dat dit in de eerste drie rondes op een iets andere manier gemeten is dan in rondes 4A en 4B, waardoor de antwoorden niet helemaal vergelijkbaar zijn. Onderstaande figuren laten zien dat 10% in rondes 1 t/m 3 aangaf dat het voortkwam uit een verplichting vanuit school, 2% als tegenprestatie in het kader van de Participatiewet en nog eens 2% dat de verplichting vanuit iets anders kwam. 84% van hen zei helemaal zelf de keuze te hebben gemaakt. In rondes 4A en 4B gaf een kleiner deel (63%) aan dat er geen verplichting van toepassing was (en dat het dus volledig de eigen keuze is geweest). In deze rondes kwam deelname voor 29% voort uit een verplichting vanuit school, bij 2% vanuit het behoud van een volledige bijstandsuitkering en bij vanwege het moeten voldoen aan de leerplicht (omdat zij gestopt zijn met school).

Fig. 1.7 | Mate waarin deelname aan MDT een verplicht karakter had

Hoofddoelstellingen MDT

In MDT staan drie hoofddoelstellingen centraal, namelijk; iets doen voor een ander, talentontwikkeling en ontmoetingen. In dit hoofdstuk zal gekeken worden of de ervaringen van jongeren overeenkomen met de beoogde doelstellingen van MDT. In onderstaand tekstvak worden de drie doelstellingen verder toegelicht aan de hand van de schriftelijke toelichting van voormalig staatssecretaris Blokhuis.⁵

De drie doelstellingen van MDT om via jongeren maatschappelijke impact te realiseren

1. (Op termijn) iets doen voor een ander of de samenleving

Door iets te doen voor een ander bieden jongeren directe hulp aan één of meerdere personen. Door iets te doen voor de samenleving dragen jongeren een steentje bij aan een betere maatschappij en/of een duurzame wereld. Indirect leveren jongeren daarmee ook hulp aan 'een ander', maar de inzet van jongeren is hier niet toe te leiden naar individuele personen. Het kan zijn dat de activiteiten die jongeren doen direct impact hebben op een ander en/of de samenleving, maar het kan ook zijn dat op termijn de impact zichtbaar is.

2. Talentontwikkeling

Talentontwikkeling gaat over het creëren van de juiste omstandigheden voor jongeren om hun talenten te kunnen ontdekken en (verder) te ontwikkelen. Tijdens MDT bieden de MDT-organisaties ondersteuning aan jongeren bij dit proces door onder andere goede begeleiding te geven en trainingen aan te bieden. In de praktijk komt talentontwikkeling bij jongeren tot uiting doordat zij kennis en vaardigheden ontwikkelen, een persoonlijke ontwikkeling doormaken en hun toekomstperspectief verrijken.

3. Ontmoeting

Ontmoetingen binnen MDT moeten leiden tot het vergroten van de leefwereld en het netwerk van deelnemende jongeren. Dit betekent ontmoetingen buiten de eigen leefwereld van de jongeren, gekenmerkt door een grote verscheidenheid. Zo kan de ontmoeting waardevol zijn door bijvoorbeeld verschillen in sekse, leeftijd, etniciteit, opleidingsniveau, religie, ervaren beperkingen of seksuele geaardheid. Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van ontmoeting: ontmoeting binnen de MDT-organisatie tussen jongeren onderling en ontmoeting buiten de MDT-organisatie tussen jongeren en bijvoorbeeld degenen die zij een dienst leveren of degenen met wie zij samenwerken.

Als we kijken naar deze drie hoofddoelstellingen van MDT zien we positieve resultaten. Deze worden hierna achtereenvolgens langsgelopen.

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/03/mdt-doelstellingen-indicatoren-en-streefwaarden>

Fig. 1.8 | (Op termijn) iets doen voor een ander of de samenleving

Cijfers eind 2021

93%

Van de jongeren vindt dat hij/zij tijdens MDT anderen (direct anderen, de MDT-organisatie en/of de samenleving) heeft kunnen helpen.

Streefwaarde: 85%

Cijfers eind 2020

86%

Cijfers eind 2019

86%

Het kwantitatief onderzoek onder jongeren laat zien dat 93% vindt dat hij of zij een ander en/of de samenleving heeft geholpen tijdens MDT. Dit is een toename ten opzichte van 2020 en 2019 (beide 86%). De streefwaarde voor de doelstelling 'iets doen voor een ander' is 85%, deze wordt dus gehaald.⁶

Tevens geeft 14% aan dat zij dankzij MDT vrijwilligerswerk zijn gaan doen na hun MDT-ervaring. In 2020 was dit percentage 19%.

Fig. 1.9

Cijfers eind 2021

14%

Is dankzij MDT vrijwilligerswerk gaan doen na hun MDT-ervaring.

Cijfers eind 2020

19%

Gedurende de coronacrisis is een verandering in type vrijwilligerswerk waargenomen, o.a. minder fysiek vrijwilligerswerk op locaties en minder vrijwilligerswerk in groepsverband. Het is mogelijk dat hierdoor de aantrekkelijkheid van vrijwilligerswerk na MDT is afgenomen aangezien juist deze twee vormen van vrijwilligerswerk (fysiek op locatie en in groepsverband) de voorkeur is van jongeren. Een verklaring van de daling kan gevonden worden in dat MDT gedurende haar looptijd een andere doelgroep jongeren heeft weten te bereiken dan de 'gebruikelijke' groep die open staat voor vrijwilligerswerk. Waar in de eerste helft van 2020 nog 48% van de deelnemende jongeren aangaf anders (als ze geen MDT hadden gedaan) ook vrijwilligerswerk te zijn gaan doen, is dat percentage in de tweede helft van 2021 slechts 29%. Deze groep heeft door MDT een eerste kennismaking met het doen van vrijwilligerswerk maar dit zet zich mogelijk niet direct om in het starten van vrijwilligerswerk na afronding MDT.

Het is van belang om te weten wat de effecten van MDT op jongeren zijn geweest als het gaat over iets doen voor een ander of de samenleving. Deze vergelijking kan gemaakt worden doordat jongeren zowel aan het begin (T0), als aan het einde (T1) van hun MDT-traject, bepaalde stellingen voorgelegd hebben gekregen. Als het gaat over iets doen voor een ander/de samenleving, zien we een lichte toename (2%) in de mate waarin jongeren zich verantwoordelijk voelen voor de samenleving na het afronden van MDT. Als het gaat om het belang dat jongeren hechten aan zich via betaald of vrijwillig werk inzetten voor een ander of de samenleving, zien we geen effect direct na afronding van MDT.

⁶ De streefwaarden zijn geformuleerd in de kamerbrief van juli 2020, te raadplegen via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/07/03/mdt-doelstellingen-indicatoren-en-streefwaarden>

Fig. 1.10 | (Op termijn) iets doen voor een ander of de samenleving

Percentage helemaal plus grotendeels waar	Start	Afronding	Vershil
Ik voel mij verantwoordelijk voor de samenleving.	50%	53%	+2%
Ik vind het belangrijk om via betaald of vrijwillig werk mij in te zetten voor een ander of de samenleving.	66%	65%	-1%

* Let op! bovenstaande figuur betreft jongeren van alleen rondes 4A en 4B die zowel de voor- als nameting hebben ingevuld. In totaal gaat dit om 1.331 jongeren. Voor andere rondes kan deze match tussen voor- en nameting niet gemaakt worden in verband met aanpassing van de vragenlijst om te voldoen aan AVG-regelgeving.

Hoe hebben de jongeren iets bijgedragen aan de samenleving?

Door te ondersteunen in taalontwikkeling.

Door middel van ons project maken wij op een leuke interactieve manier het koloniale verleden bespreekbaar.

Ik hielp kleine kinderen met trainingen.

Door ze te inspireren en ruimte te geven over hun passies te praten en denken, even te laten lachen en gelukkig zijn, en een passie cvtje voor ze te maken om met de wereld te delen.

Door er voor ze te zijn.

Ik maak mensen blij met acteren.

Kennis doorgegeven.

Door een evenement te organiseren.

Ik heb Fun Forest geholpen met een vraagstuk om meer mensen aan te trekken naar het bos.

Stickers opplakken en mensen aanspreken of ze mee willen doen aan de vossenjacht.

We hebben een pakketje gemaakt met levensmiddelen voor mensen die het niet breed hebben.

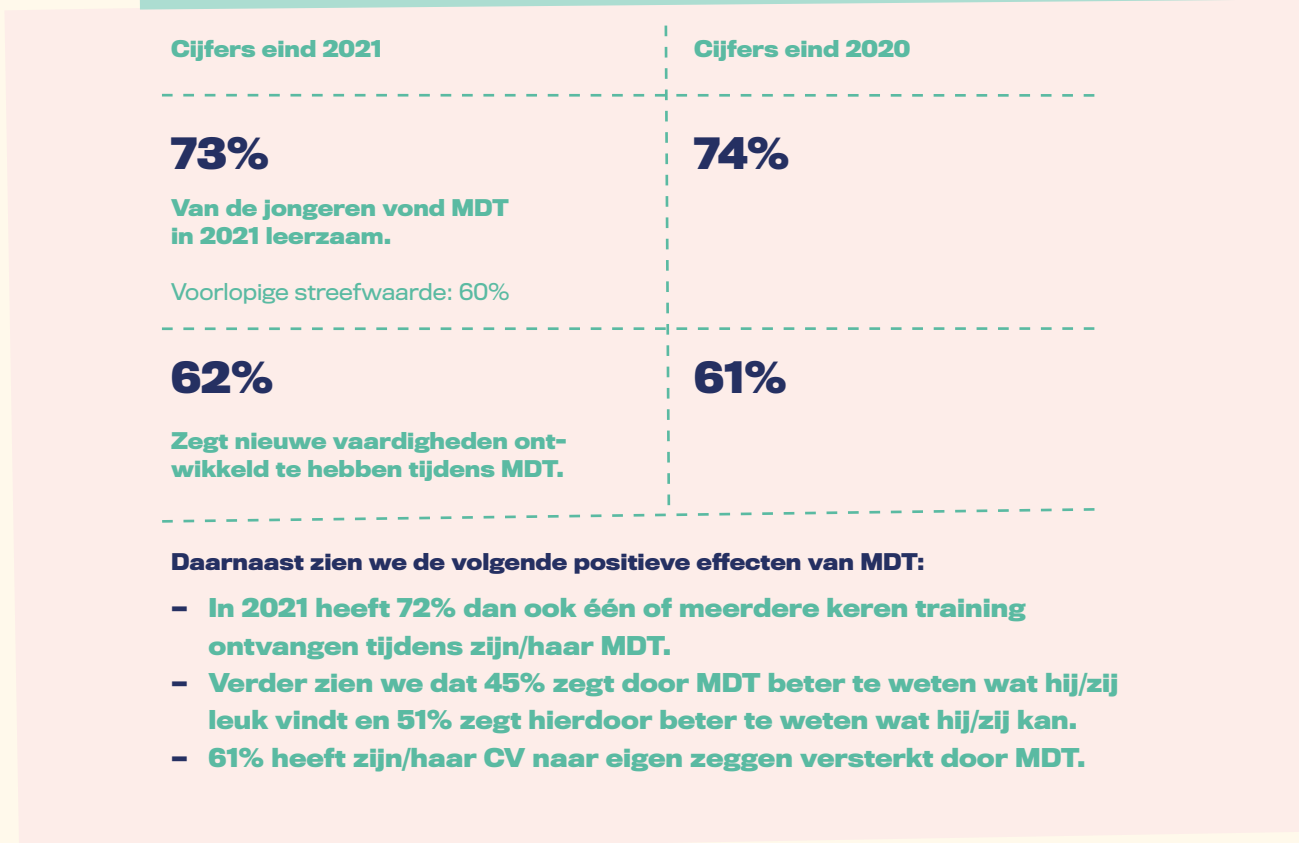
De muren heel mooi gemaakt met kunst.

Talentontwikkeling

De voorlopige streefwaarde ten aanzien van talentontwikkeling wordt in 2021 eveneens gehaald: 73% van de jongeren vond MDT in 2021 leerzaam. Dit is nagenoeg gelijk aan vorig jaar (74%) en ruim boven de voorlopige streefwaarde van 60%.

Bovendien is de mate waarin jongeren terugkoppelen dat ze nieuwe vaardigheden hebben ontwikkeld tijdens MDT stabiel gebleven ten opzichte van 2020, met een gemiddelde van 62% in 2021.

Fig. 1.11 | Ontwikkelen van vaardigheden binnen MDT

Voorbeelden van trainingen die jongeren hebben gekregen

Ik heb een korte uitleg gekregen over hoe je het best feedback kan geven en hoe je met een actieve houding kan luisteren.

Conflicten oplossen, weerbaar communiceren en gelukslessen.

Barista.

Workshops over persoonlijke en loopbaanontwikkeling.

Training in voedsel en gezondheid.

Andernemerschapstrainingen.

Aan het begin van het MDT-traject heb ik een training gekregen over hoe je een boodschap naar een bedrijf over kan brengen en wat het eigen doel is van de stage.

Verschillende workshops: Design thinking, business model canvas, pitchten, marketing, project management en persoonlijke trainingen.

MDT helpt jongeren inzien wat anderen aan ze hebben en vergroot hun vertrouwen in de toekomst

Kijkend naar de effecten van MDT bij jongeren als het gaat over talent- (en zelf)ontwikkeling, zien we op een aantal stellingen die hiermee te maken hebben een (lichte) stijging (zie figuur op deze pagina).

Zo zegt aan het einde (T1) van hun MDT-traject 7% meer dan aan het begin (T0) 'Ik weet goed wat anderen aan mij hebben'. Tevens is het percentage jongeren dat aangeeft veel vertrouwen te hebben in de toekomst na afronding van het MDT-traject met 5% gestegen en eenzelfde stijging zien we voor 'het gevoel invloed te hebben op wat er in je leven gebeurt' en 'weten wat voor werk je later wilt gaan doen'. Het percentage dat na afronding aangeeft dat zij er goed mee kunnen omgaan als dingen niet gaan zoals verwacht is na afronding 4% hoger dan aan het begin van het MDT-traject. En het percentage dat denkt vrij makkelijk een baan te vinden, is na de afronding van MDT gestegen met 3%. Met de stelling 'ik wil graag uitgedaagd worden' zijn jongeren het aan het einde van het MDT vrijwel niet vaker eens dan aan het begin.

Fig. 1.12 | Effecten van MDT op jongeren – Talentontwikkeling

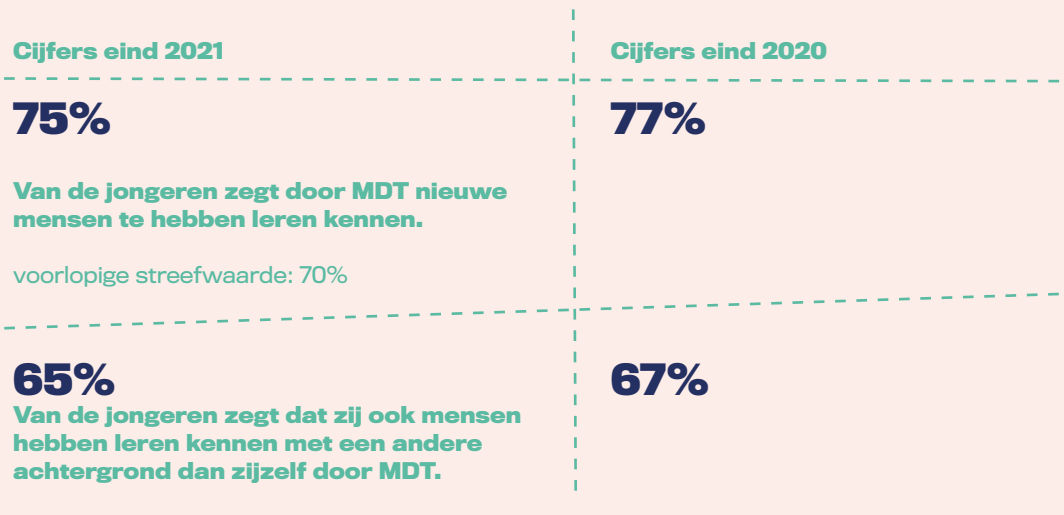
Percentage helemaal plus grotendeels waar	Start	Afronding	Vershil
Ik weet goed wat anderen aan mij hebben.	61%	69%	+7%
Ik heb veel vertrouwen in de toekomst.	62%	67%	+5%
Ik heb het gevoel dat ik invloed heb op wat er in mijn leven gebeurt.	60%	65%	+5%
Ik weet wat voor werk ik later wil gaan doen.	49%	55%	+5%
Ik kan er goed mee omgaan als dingen niet gaan zoals ik had verwacht.	41%	44%	+4%
Ik kan vrij makkelijk een baan vinden.	49%	52%	+3%
Ik wil graag uitgedaagd worden.	73%	74%	+1%

* Let op! bovenstaande figuur betreft jongeren van alleen rondes 4A en 4B die zowel de voor- als nameting hebben ingevuld. In totaal gaat dit om 1.331 jongeren. Voor andere rondes kan deze match tussen voor- en nameting niet gemaakt worden in verband met aanpassing van de vragenlijst om te voldoen aan AVG-regelgeving.

Ontmoeting

In het licht van de doelstelling 'ontmoeting' zien we dat velen door MDT contacten opdoen met mensen met een andere achtergrond of leeftijd. Zo zegt 75% in 2021 door MDT nieuwe mensen te hebben leren kennen, wat vergelijkbaar is met 2020 en hoger dan de streefwaarde van 70%. Daarnaast zegt 65% in 2021 mensen te hebben leren kennen met een andere achtergrond dan zichzelf door MDT. Ook dit is min of meer vergelijkbaar met 2020 (67%).

Fig. 1.13 | Ontmoetingen binnen MDT

Daarnaast zien we nog de volgende resultaten op het gebied van ontmoetingen:

- **77% ging tijdens MDT meer om met mensen in een andere leeftijdscategorie dan in het dagelijks leven.**
- **67% ging tijdens MDT meer om met mensen met een andere afkomst of uit een ander land.**
- **73% ging meer om met mensen met een ander schoolniveau dan in het dagelijks leven.**
- **50% van de jongeren geeft aan waardevolle contacten te hebben overgehouden aan MDT die ze later kunnen helpen.**

De mate waarin jongeren aangeven graag mensen met een andere achtergrond dan zichzelf te ontmoeten, lijkt door MDT niet te veranderen. Zo zegt 71% bij de start van hun MDT graag mensen met een andere achtergrond dan zichzelf te ontmoeten. Bij de afronding van MDT is dit 70%. Dit kan ook logisch zijn: onderzoek naar ontmoetingen toont dat ontmoetingen met mensen met een andere achtergrond ook confronterend of ongemakkelijk kunnen zijn. Daarom doen we momenteel binnen MDT aanvullend onderzoek naar effectieve ontmoetingen.

Fig. 1.14 | Effecten van MDT op jongeren – Ontmoeting

Percentage helemaal plus grotendeels waar	Start	Afronding	Vershil
Ik ontmoet graag mensen met een andere achtergrond dan ikzelf.	71%	70%	-1%

* Let op! bovenstaande figuur betreft jongeren van alleen rondes 4A en 4B die zowel de voor- als nameting hebben ingevuld. In totaal gaat dit om 1.331 jongeren. Voor andere rondes kan deze match tussen voor- en nameting niet gemaakt worden in verband met aanpassing van de vragenlijst om te voldoen aan AVG-regelgeving.

Waardering van MDT

7,7

Jongeren zijn stabiel positief over hun MDT-traject

Jongeren waarderen hun MDT-ervaring in 2021 overall met een ruime voldoende: een 7,7. Bovendien zou de meerderheid deelname aan MDT ook aanraden aan een vriend(in): 39% is zeer enthousiast, 32% is positief en 28% is kritisch over het aanraden van MDT.

Jongeren die MDT zouden aanraden aan anderen (6–10 score op de vraag ‘Hoe waarschijnlijk is het dat je de MDT zal aanraden aan een vriend of vriendin?’) geven daarvoor de volgende redenen:

Het is wel extra werk naast school! Maar je leert er wel veel van.

Het is gezellig en je helpt een ander.

De ervaring schepte een heel grote band.

Een MDT geeft ontzettend veel ervaring waardoor je breder naar de maatschappij leert kijken en een bijdragen kan leveren.

Het is een leuke ervaring en het helpt je om een beter mens te zijn in het algemeen!

Ik zou het zeker aanraden. Ik heb een enorm leuke tijd gehad, hele goede begeleiding van [...], een prachtig eindproduct waar een hele leuke dag bij hoorde op het ministerie en leuke meetings. Ook heb er goede contacten aan overgehouden, mijn kennis verbreed en een mooie bijdrage kunnen leveren aan het ministerie van BZK.

Super leuk, super veel vrijheid, zelf mag je van alles doen.

Goed voor je ontwikkeling, waardevol om iemand anders te kunnen helpen.

Jongeren die MDT niet zouden aanraden geven daar onder andere de tijdsbesteding als reden voor. Ook jongeren die hun MDT minder goed beoordelen, raden MDT minder vaak aan. Daarnaast benoemen veel jongeren dat MDT voor hen persoonlijk de juiste keuze was, maar dat ze het niet zomaar zouden aanraden aan een ander omdat iedereen voor zichzelf moet bepalen of en zo ja welk MDT bij hen past.

De ervaren druk als gevolg van meedoen aan MDT onder jongeren is wederom gestegen

We monitoren ook de druk die jongeren ervaren als gevolg van het meedoen aan MDT. In 2020 ervaarde 18% van de jongeren ‘best wel veel’ tot ‘heel erg veel’ druk in enige vorm als gevolg van MDT. Dit is in 2021 opgelopen tot 24% van de jongeren die een vorm van druk ervoeren (prestatiedruk, sociale druk en/of groepsdruk, tijdsdruk) als gevolg van hun deelname aan MDT. Waar in 2020 6% prestatiedruk ervoer, is dit in 2021 opgelopen tot 16%. Ook hebben meer jongeren in 2021 sociale druk/groepsdruk ervaren dan in 2021 (5% vs. 11%). De grootste stijging is zichtbaar onder het aandeel jongeren dat tijdsdruk ervoerde. Dit is in 2021 opgelopen naar één op de vijf jongeren (20%). Om deze toename te duiden is in 2021 een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Zie [hoofdstuk 2.3](#).

Fig. 1.15 | Ervaren druk door deelname MDT

Prestatiedruk	Sociale druk/ groepsdruk	Tijdsdruk	
16%	11%	20%	Eind 2021
6%	5%	9%	Eind 2020
3%	4%	6%	Eind 2019

Projecten en partnerorganisaties

81% van de MDT-projecten heeft in 2021 samengewerkt met één of meer partnerorganisaties. Daarnaast werken steeds meer MDT-projecten vanuit de netwerkstructuur en partnerschap-pen met 'gast-' of 'doe-organisaties'. Dit zijn locaties waar jongeren hun maatschappelijke bijdrage leveren. In 2021 hebben MDT-projecten plaatsgevonden (of vinden deze nu plaats) bij circa 3.500 organisaties.⁷ Projecten hebben in 2021, net als het jaar ervoor, het vaakst samengewerkt met maatschappelijke organisaties (95% werkte hier in 2021 mee samen). Gemiddeld genomen wordt er het minst samengewerkt met het bedrijfsleven; 62% van de projecten heeft in 2021 samengewerkt met één of meer bedrijven. Desalniettemin is dit een stijging van 6% t.o.v. 2020.

Fig. 1.16 | Typen samenwerkingsorganisaties

Percentage MDT-organisaties die aan het werven waren of actief waren met jongeren, dat een samenwerkingsrelatie had/heeft met één of meer van de onderstaande partijen.*

	2020	2021**
Onderwijsinstellingen	84%	87%***
Bedrijven	56%	62%
Gemeenten	75%	80%
Maatschappelijke organisaties	98%	95%

* Let op! dit zijn geen exacte aantallen, maar schattingen door projectleiders.

** Deze cijfers reflecteren de laatste opgave van organisaties in 2021. Dus bijvoorbeeld: indien projectleiders in Q4 2021 geen vragenlijst hebben ingevuld (omdat hun project al was afgerond), dan is de data van Q3 2021 meegenomen.

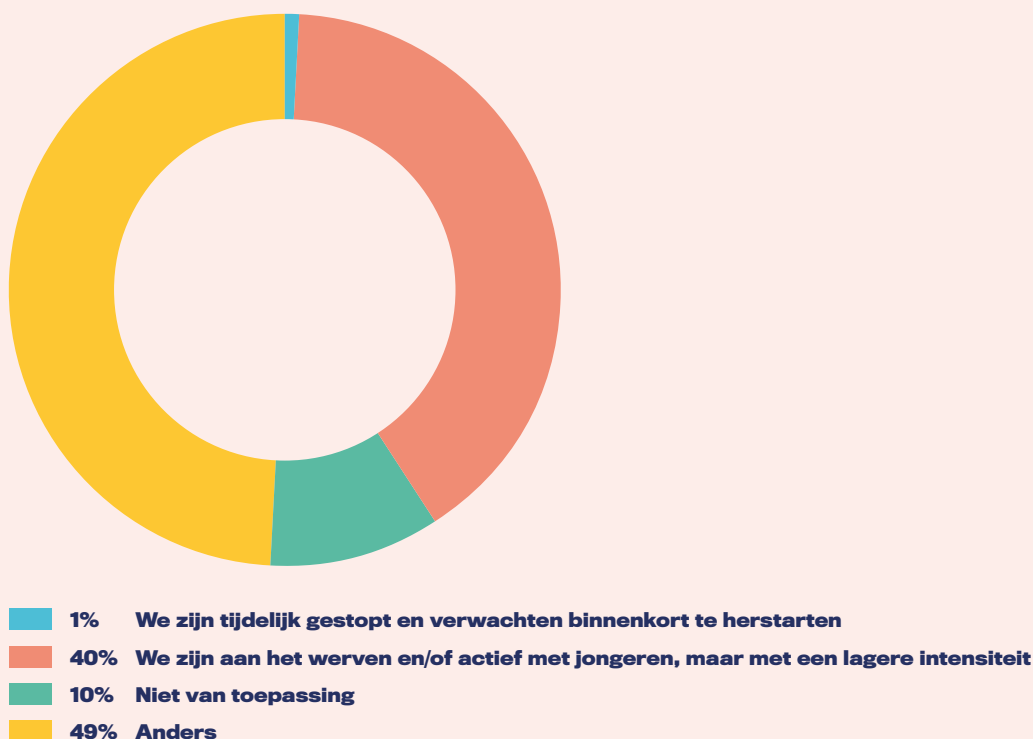
*** Bij onderwijsinstellingen gaat het alleen om de data van Q2 t/m Q4 2021. In Q1 2021 werd er niet uitgesplitst naar onderwijsinstellingen, maar alleen naar bedrijven, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Derhalve zijn de percentages van onderwijsinstellingen niet helemaal vergelijkbaar.

⁷ Mogelijke dubbeltellingen zijn niet volledig uit te sluiten.

Effect van corona op reguliere MDT-projecten

De coronacrisis en de bijbehorende maatregelen hebben effect (gehad) op de MDT-projecten. In het laatste kwartaal van 2021 heeft corona er bij 40% van de projecten voor gezorgd dat ze nog wel werven en/of actief waren, maar dat dit op een lagere intensiteit gebeurde. Daarnaast is door 49% van de projecten een diversiteit aan andere gevolgen van corona genoemd voor hun project door projectleiders, zoals vertraging/aanpassingen in de planning en aanpassingen in de invulling van het programma. Slechts 1% van de projecten geeft aan door corona tijdelijk gestopt te zijn (en binnenkort weer te starten).

Fig. 1.17 | Effect van de coronacrisis op de uitvoering van MDT

Ter illustratie twee uitspraken van projectleiders over het effect van de coronacrisis op hun MDT:

“We hebben het programma verschillende malen moeten aanpassen aan de geldende maatregelen, zoals het online aanbieden.”

“We zijn na een vertraagde start nu volop bezig met werven, matchen en begeleiden.”

Financiële verantwoording MDT

Van de verschillende subsidierondes is subsidieronde 1 inmiddels volledig afgerond wat in staat stelt tot een financiële analyse van de ronde. Subsidieronde 1 was de eerste subsidieronde van MDT en start van de eerste 41 proeftuinen. De ronde was ingericht met een hoog experimenteel karakter om te leren wat werkte voor MDT en wat niet. Zo waren er nog geen kaders met betrekking tot de uren die een jongere zich in moest zetten en werden er minder strenge eisen aan de uitvoering van projecten opgelegd.

In onderstaand figuur is de financiële balans voor ronde 1 opgemaakt.

Fig. 1.18 | Financieel overzicht subsidieronde 1 – totaal

Subsidie	€15,4 miljoen
Cofinanciering	€1,15 miljoen
TOTAAL	€16,55 miljoen

In totaal is er in ronde 1 €15,4 miljoen aan subsidie uitgekeerd. Daarnaast was er in ronde 1 in totaal €1,15 miljoen aan cofinanciering (7%). Daarmee komt de gehele financiering van ronde 1 uit op €16,5 miljoen.

Fig. 1.19 | Financieel overzicht subsidieronde 1 op projectniveau

Subsidie	€15,4 miljoen
Totaal aantal projecten	41
Gemiddelde subsidie verstrekt per project (excl. cofinanciering)	€ 375.292,-

In totaal deden 41 projecten mee aan subsidieronde 1. Dat betekent dat er in ronde 1 per project gemiddeld €375.292,- subsidie uitgegeven is (excl. cofinanciering). Volgens de definitieve eindafrekening gebaseerd op de eindverantwoording van projecten aan subsidie-uitvoerder ZonMw kunnen we uitgaan van 12.017 afgeronde MDT-trajecten in ronde 1. Dit komt neer op €1.280,- subsidie per traject (excl. cofinanciering). De totale uitgaven (incl. cofinanciering) per traject bedraagt in ronde 1 €1.376,-. Dit bedrag per traject (excl. cofinanciering) is als uitgangspunt gebruikt voor de kostenraming van nieuwe rondes.

Fig. 1.20 | Financieel overzicht subsidieronde 1 per traject

Totaal aantal deelgenomen jongeren binnen ronde 1	12.017
Subsidie per jongere (excl. cofinanciering)	€1.280,-
Totale uitgaven per jongere (incl. cofinanciering)	€1.376,-

2

**Afgeronde
onderzoeken**

2.1 | Waarde van MDT in coronatijd

MDT is waardevol en wendbaar gebleken in coronatijd. Organisaties zijn in staat geweest hun programma's flexibel in te richten: fysiek waar mogelijk, online wanneer het moet, met aandacht voor jongeren en hun leefwereld. Corona heeft geen afbreuk gedaan aan de kwaliteit van de programma's en na een korte dip in aantallen deelnemers door de lockdowns, groeit MDT ook in aantallen gestaag door. Daarnaast heeft MDT doorgezet op het inrichten van nieuwe 'coronarondes' waarbij gemeenten op laagdrempelige wijze gebruik konden maken van de MDT-infrastructuur om activiteiten voor, door en met jongeren neer te zetten. Naast het bereik van ruim 80.000⁸ jongeren met deze coronarondes, heeft het ook een positieve weerslag op de deelnemende gemeenten, met meer dan de helft van de gemeenten⁹ die aangeeft dat deze coronaronde hen positief heeft gestemd ook deel te nemen aan reguliere MDT-programma's. Van Jeugd aan Zet zomer- en wintereditie en Perspectief voor de Jeugd zijn uitgebreide onderzoeksrapportages beschikbaar.

⁸ Dit betreft een schatting op basis van een bandbreedte-berekening van zowel Jeugd aan Zet deelname, deelname aan coronaproject #OokditiMDT# en de indicatie van succesvol afgeronde bijdrages bij Perspectief voor de Jeugd. Deze bandbreedte-berekening is betrouwbaar gebaseerd op registraties bij subsidieuitvoerder ZonMw en uitgevoerde vragenlijsten onder deelnemende projecten.

⁹ Dit percentage is gecombineerd Jeugd aan Zet wintereditie, Jeugd aan Zet zomereditie en Perspectief voor de Jeugd, met respectievelijk 42%, 54% en 69% met een reactie van 'helemaal mee eens' of 'mee eens' op de vraag 'Het heeft binnen onze gemeente geleid tot een (nog) sterkere intentie om deel te gaan nemen aan de reguliere Maatschappelijke Diensttijd'.

Jeugd Aan Zet: zomer- en wintereditie

Op verzoek van het Veiligheidsberaad is in de zomer van 2020 het gemeentelijk project Jeugd aan Zet (JAZ) gefaciliteerd. JAZ was een kort traject met meerdere elementen van MDT. Het bood gemeenten de kans om jongeren actief te houden, participatie en ontmoeting te stimuleren en om hun talenten te ontwikkelen. Daarbij diende het als een nuttige en stimulerende invulling aan het dagelijkse leven ten tijde van corona, waarin activiteiten en mogelijkheden beperkt zijn. Deze 'zomereditie' kreeg een vervolg eind 2020 en eerste helft van 2021; de 'wintereditie'

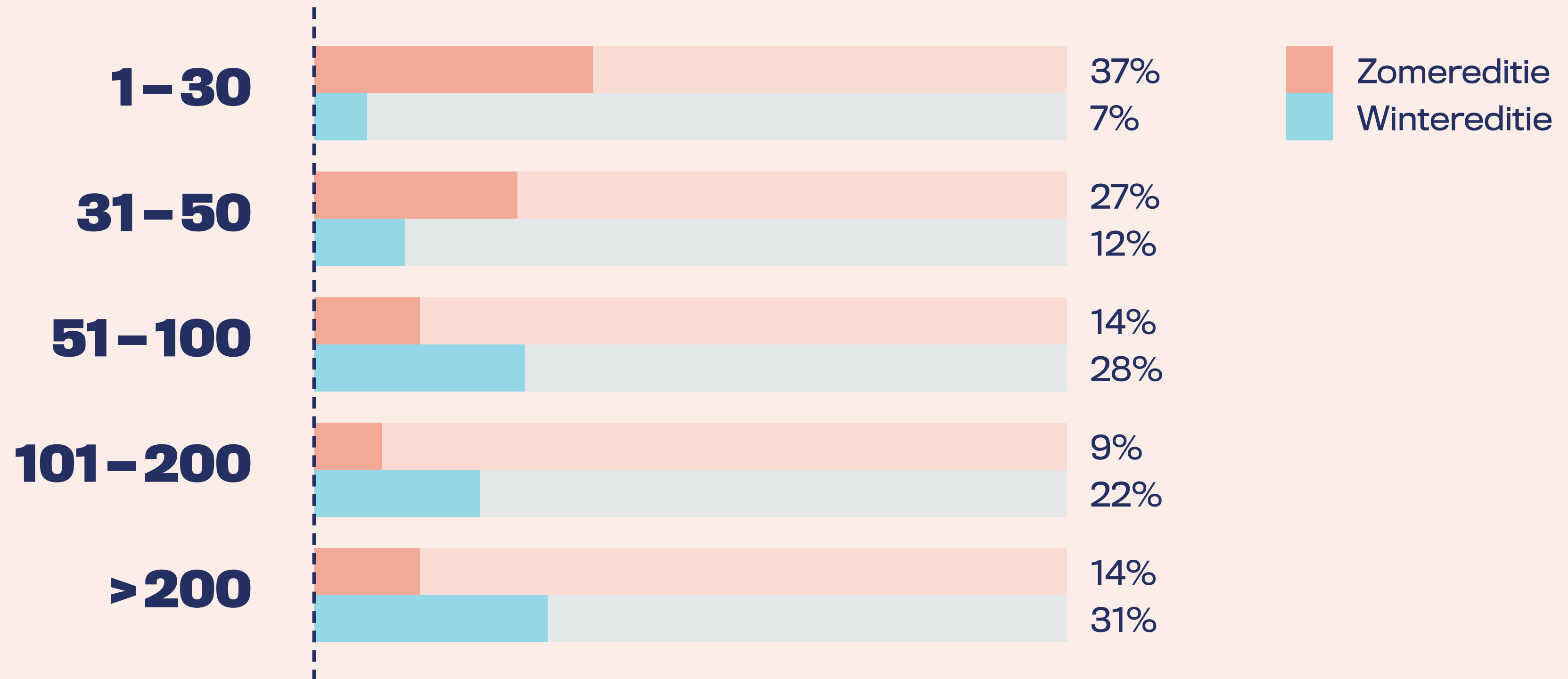
JAZ werd gefinancierd uit MDT gelden. Bij circa een kwart van de initiatieven is daarnaast extra financiering ingezet. Hierbij gaat het voornamelijk om gemeentelijke budgetten en/of overige subsidies. Bij de wintereditie zijn tevens enkele commerciële sponsors ingezet als bron van extra financiering.

De JAZ initiatieven zijn bij een meerderheid van de gemeenten zowel door als voor jongeren opgezet en uitgevoerd. Dit geldt als een belangrijke succesfactor om tot impact te komen. Alle initiatieven hebben daarbij samengewerkt met partners zoals maatschappelijke organisaties en (sport)verenigingen. Het aantal deelnemers per initiatief nam in de wintereditie sterk toe ten opzichte van de zomereditie (van gemiddeld 71 naar 230 deelnemers), wat onder meer verklaard kan worden vanuit de groei van het netwerk en deelname van grotere gemeenten aan de wintereditie. Ook waren de initiatieven vanuit de wintereditie meer op groepen gericht.

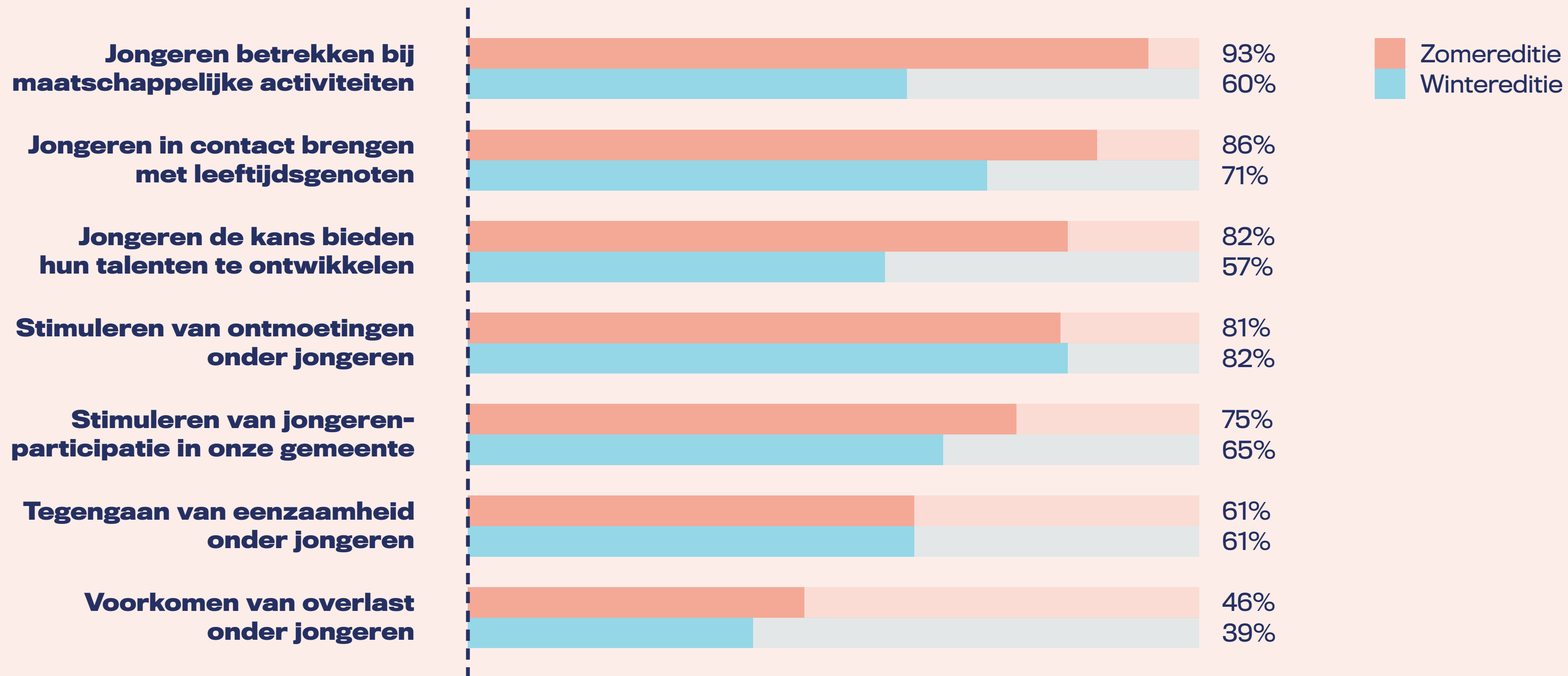
Ruim 9 op de 10 ondervraagden geven aan dat zij positieve reacties vanuit de deelnemers hebben gekregen. JAZ heeft daarbij voor een meerderheid van de gemeenten geleid tot een positievere houding tegenover en sterkere intentie om deel te nemen aan de reguliere MDT.

Er is enige ruimte voor verbetering van de informatievoorziening over hoe de gemeente het initiatief een vervolg kan geven. Hierbij kan gedacht worden aan een vervolg binnen de reguliere MDT of dat de gemeente zelf een initiatief gaat opzetten/financieren.

Fig. 2.1.1 | Aantal deelnemers per project (percentage per categorie)

Fig. 2.1.2 | Mate waarin doelen zijn bereikt volgens gemeenten

Perspectief voor de Jeugd

Eind 2020 zijn er MDT-middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten om activiteiten te organiseren voor jongeren gericht op het bestrijden van de effecten van de coronacrisis in het kader van het rijksbrede programma 'Perspectief voor de Jeugd'. " Vanuit dit doel heeft MDT, samen met Zon-Mw, in begin 2021 als vervolg op het programma Jeugd aan Zet de specifieke coronaronde 'Perspectief voor de Jeugd' (PvdJ) voor gemeenten opgezet. Bij deze ronde hebben gemeenten samengewerkt met de bestaande MDT-organisaties.

Bij PvdJ gold een inzet per jongere van 32 uur in maximaal 8 weken. Het was daardoor geen regulier traject. Jongeren konden op een laagdrempelige manier kennismaken met MDT om daarna mogelijk een volwaardige MDT te doorlopen. De initiatieven sluiten allemaal aan op de drie MDT-hoofddoelen: 'talentontwikkeling', 'iets doen voor een ander' en 'stimuleren van ontmoetingen'.

Binnen PvdJ is een grote verscheidenheid aan initiatieven gestart, die allemaal aansloten op de drie MDT-hoofddoelen: 'talentontwikkeling', 'iets doen voor een ander' en 'stimuleren van ontmoetingen'. Bij circa 9 op de 10 initiatieven zijn jongeren direct door de gemeenten betrokken bij het bedenken, voorbereiden en het verder uitvoeren van het initiatief. De initiatieven zijn dus zowel voor als door jongeren opgezet en uitgevoerd. Vrijwel alle initiatieven werkten samen met partners. Maatschappelijke partners worden hierbij het meest genoemd.

Gemiddeld deden er 71 deelnemers aan een initiatief mee. Dit maakt dat de indicatie van het totaal aantal gestarte deelnemers aan Perspectief voor de Jeugd bijna 8.000 is. 94% van de gestarte deelnemers hebben het initiatief ook succesvol afgerond.

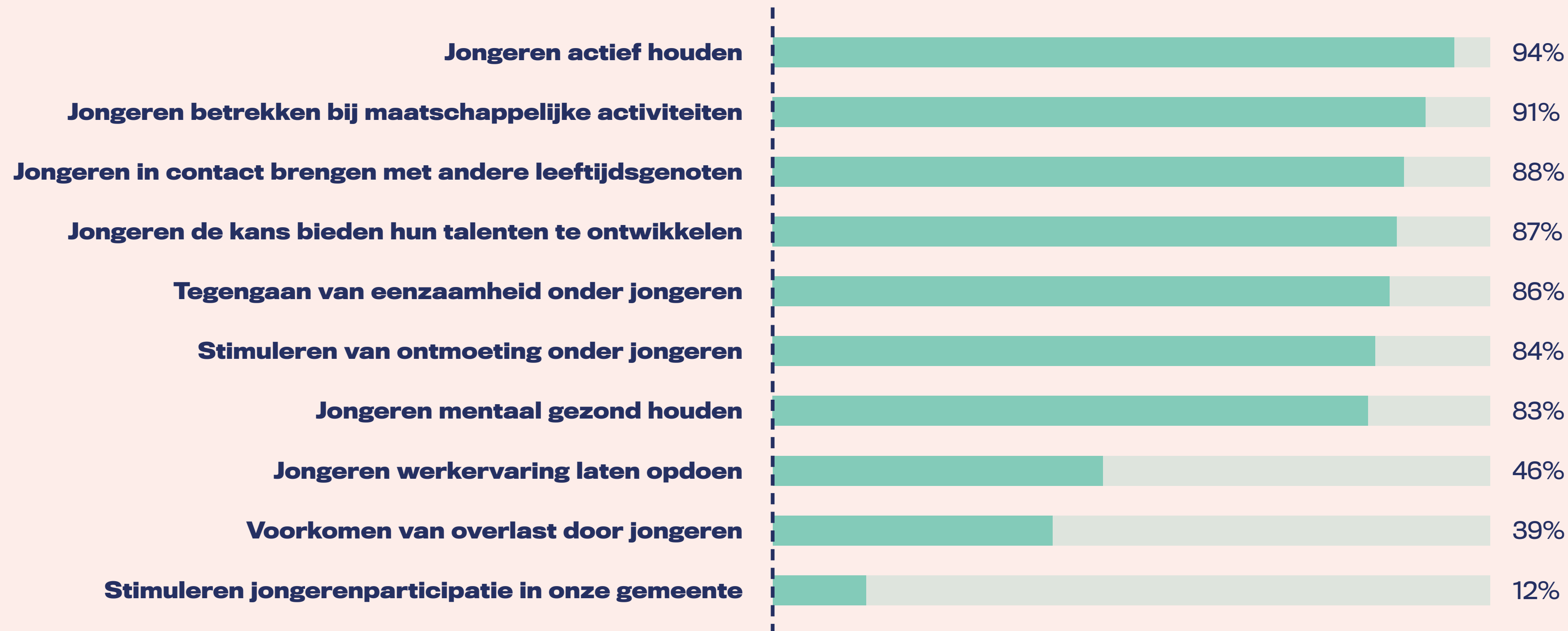
Uit de evaluatie blijkt dat de ondervraagden de overtuiging hebben dat hun initiatieven veel verschillende doelen hebben bereikt. Daarnaast geven vrijwel alle ondervraagden aan dat ze positieve reacties vanuit de deelnemers én direct betrokkenen kregen en dat door de projecten jongeren een waardevolle bijdrage aan hun gemeente hebben geleverd.

Fig. 2.1.3 | Perspectief voor de Jeugd

	Gestart	Succesvol afgerond
Deelnemers per project	71	61
Totaal aantal deelnemers	7.952	7.504

Fig. 2.1.4 | Mate waarin doelen zijn bereikt volgens gemeenten

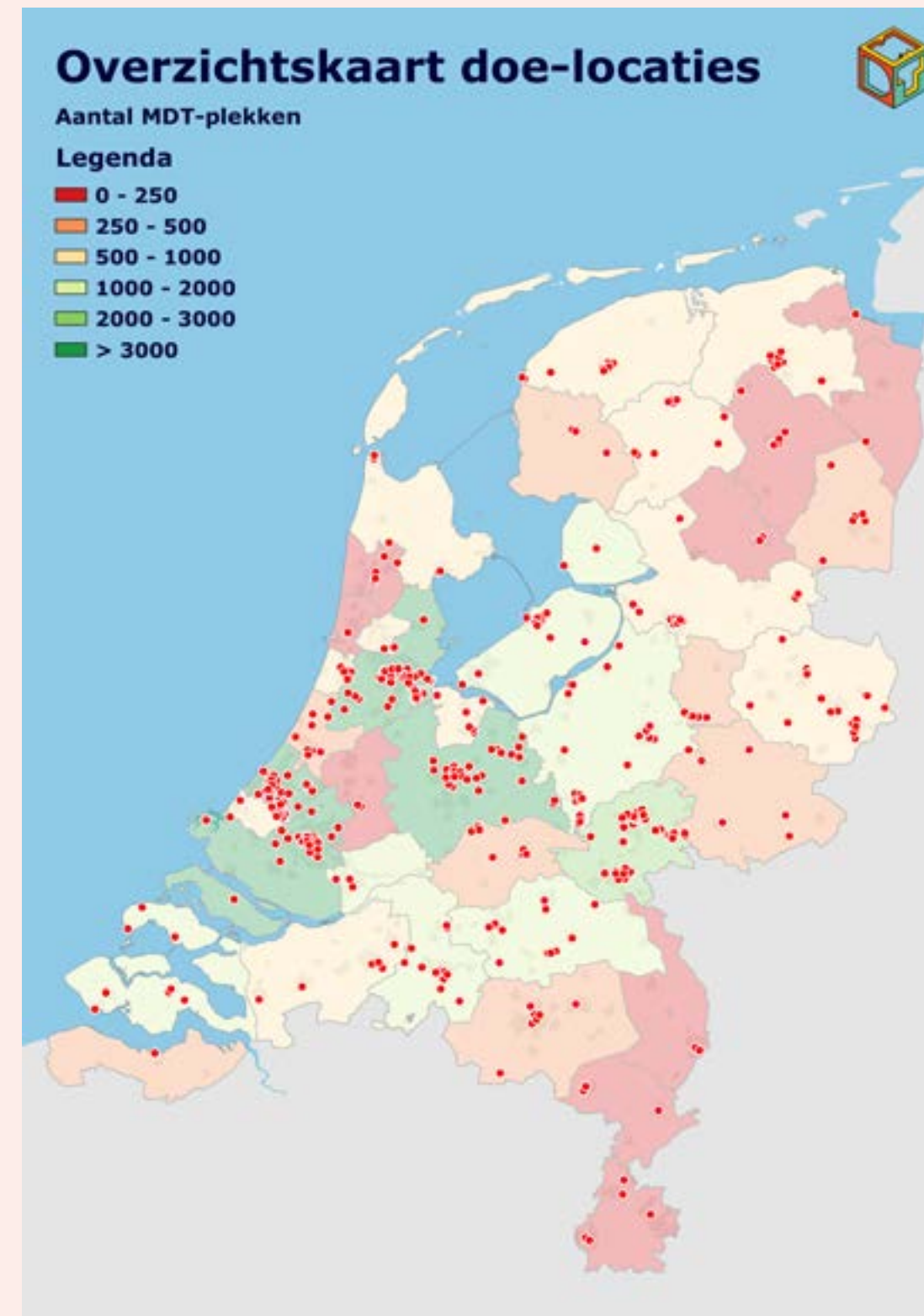

2.2 | Dashboard Landelijk Dekkend Netwerk

Een van de doelstellingen voor 2021 was om te groeien naar een landelijk dekkend MDT netwerk waarin iedere jongere een MDT kan doen in zijn of haar eigen omgeving.

In het najaar van 2021 is aan alle 76 projecten in subsidieronde 4A en 4B gevraagd op welke locaties zij MDT activiteiten aanbieden.

De 69 projecten die hebben deelgenomen aan het onderzoek (90,8%), geven in totaal 568 locaties op waar een maatschappelijke bijdrage wordt geleverd, ook wel 'gast-' of 'doe-locaties' genoemd. Dit kunnen vaste doe-locaties zijn, of lokale afdelingen waarbij jongeren activiteiten uitvoeren bij organisaties in hun regio.

Het aanbod van MDT plekken is het grootst rond de grote steden:

- **Groot Amsterdam**
- **Utrecht**
- **Groot-Rijnmond**
- **'s Gravenhage**

In deze regio's zijn meer dan 3.000 MDT plekken per regio beschikbaar.

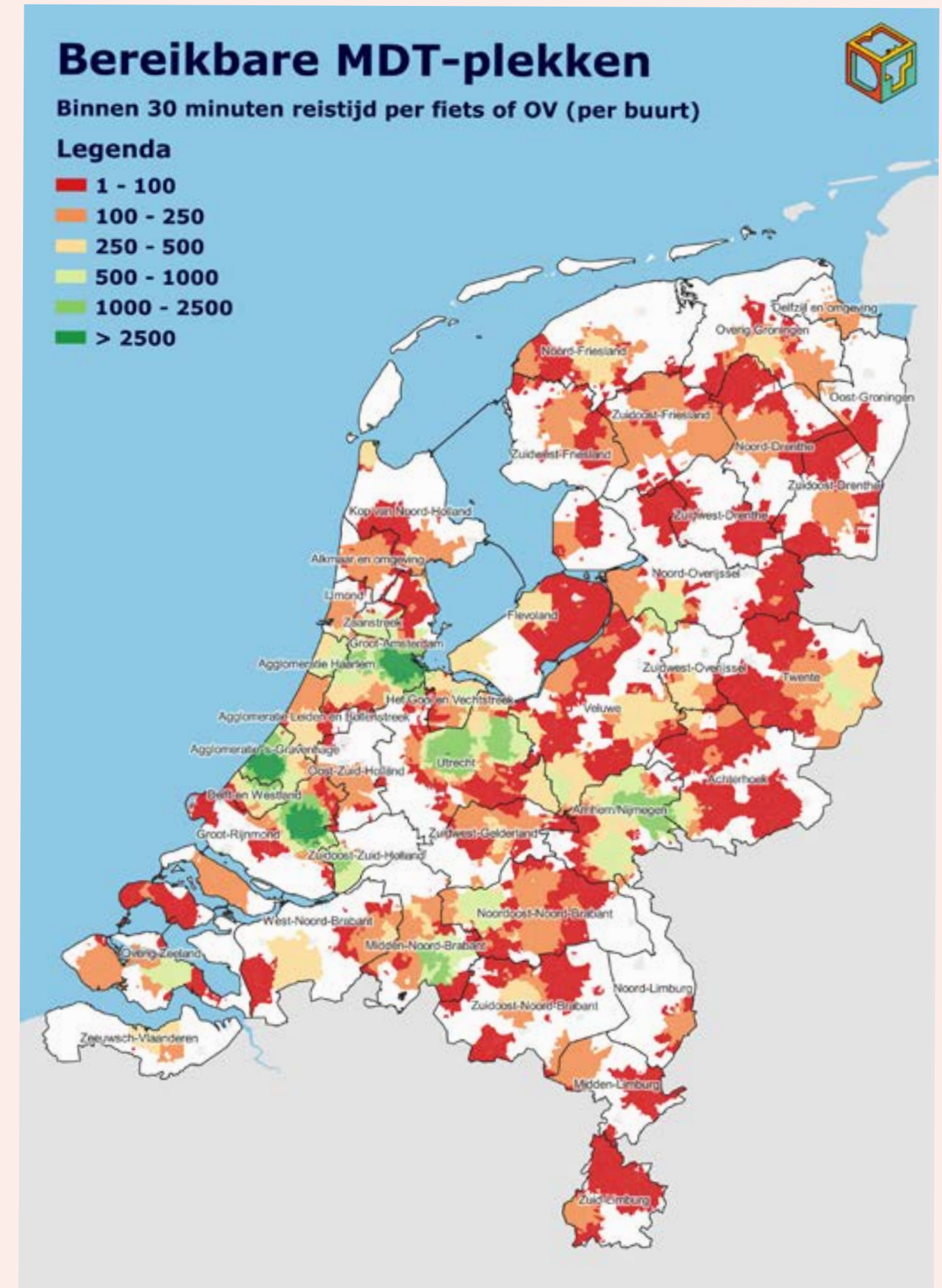
In de volgende regio's is het aanbod met minder dan 250 plekken per regio nog beperkt:

- **Alkmaar en omgeving**
- **IJmond**
- **Delfzijl en omgeving**
- **Oost Groningen**
- **Noord-Drenthe**
- **Zuidwest Drenthe**
- **Noord-, Midden- en Zuid-Limburg**

Daarnaast is gekeken of de doe-locaties ook gemakkelijk bereikbaar zijn voor jongeren.

In oktober 2021 kan 85% van de jongeren minimaal één doe-locatie of lokale afdeling bereiken binnen 30 minuten met de fiets of met het OV. 44% van de jongeren kan binnen 30 minuten meer dan 4 locaties bereiken.

De bereikbaarheid van MDT plekken is het beste in de Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Haarlem, regio Arnhem-Nijmegen, Zwolle, Tilburg, Den Bosch en Goes.

Fig. 2.2.1A | Landelijk Dekkend Netwerk in cijfers

568

Medio 2020 waren er in Nederland 568 doe locaties in de subsidie-rondes 4A en 4B.

79

Het aanbod is het grootst in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, met gezamenlijk 79 doe locaties.

11

Met 11 doe locaties is het aanbod in de provincie Limburg nog beperkt.

205/147

In totaal zijn er 205 gemeenten zonder doe-locaties, en 147 gemeenten met doe-locaties.

85%

85% van de jongeren kan minimaal één doe-locatie bereiken binnen 30 minuten met de fiets of het OV.

VERVOLG

Fig. 2.2.1B | Landelijk Dekkend Netwerk in cijfers

44%

44% van de jongeren kan meer dan 5 doe-locaties bereiken binnen 30 minuten.

308 / 339

Er zijn veel doe-locaties die gericht zijn op sport (308 locaties), zorg en welzijn (339 locaties).

101 / 103

Er zijn relatief weinig doe-locaties gericht op natuur en dier (101 locaties) en politiek en bestuur (103 locaties).

396 / 393

Er zijn veel doe-locaties die gericht zijn op vmbo (396 locaties) en mbo-jongeren (393).

197 / 179

Er zijn relatief weinig doe-locaties gericht op jongeren met praktijkonderwijs (197 locaties) en speciaal onderwijs (179).

2.3 | Onderzoek Duiding toenemende druk onder jongeren

Recentelijk toont het doorlopende evaluatieonderzoek een toenemende trend in jongeren die druk ervaren. Deze toename is significant te noemen. Er is daarom onderzoek gedaan naar hoe de toenemende druk te verklaren is en welke oplossingen er zijn om dit binnen MDT te verminderen.

Jongeren herkennen en onderscheiden drie vormen van druk: prestatiedruk, tijdsdruk en sociale/groepsdruk. Het onderzoek biedt een beschrijving in eigen taal van de jongeren hoe ze deze drie vormen herkennen. In hun uitleg is prestatiedruk bijna altijd negatief. Tijdsdruk wordt vaak als positief benoemd. Over sociale/ groepsdruk zijn de jongeren meer gemixt.

Vanuit het onderzoek is een model ontwikkeld voor druk binnen MDT waarin de interactie tussen drie elementen centraal staat:

- 1. Context-factoren zoals de thuissituatie, corona, school, en de rol van social media.**
- 2. Programma-factoren zoals de structuur van het MDT programma, de communicatie, en de begeleiders.**
- 3. Persoonlijke kenmerken van de jongere zoals perfectionisme, bewijsdrang, het kunnen aangeven van grenzen en perspectief op falen.**

Het onderzoek toont aan dat de meest waarschijnlijke hoofdoorzaak van druk ligt in persoonlijke kenmerken van een jongere in combinatie met de aanwezigheid van 'stressoren'. MDT programma's zijn vanuit dit onderzoek geen hoofdoorzaak van druk maar kunnen wel als belangrijke stressor dienen voor jongeren die al kwetsbaar zijn. Vooral het ontbreken van vooraf bepaalde structuur en planning, onduidelijkheid over of te hoge verwachtingen van jongeren en gebruik van meerdere communicatiekanalen kunnen een trigger zijn van ongezonde druk. Jongeren zien hun MDT begeleider als degene die in staat moet zijn ongezonde druk te signaleren en hen te helpen daarmee om te gaan.

Het onderzoek toont dat MDT de uitgelezen positie heeft om een waardevolle, positieve bijdrage te leveren aan druk onder jongeren. Het onderzoek biedt een vijftal clusters van verbeteringen (en 12 concrete verbetermogelijkheden aan MDT):

- 1. Definiëren van druk binnen MDT**
- 2. Biedt ondersteuning in het omgaan met druk**
- 3. Maak MDT een tegenbeweging op de druk**
- 4. Zorg voor veel duidelijkheid binnen de programma's**
- 5. Een veilige omgeving staat voorop**

Fig. 2.3.1A | Onderzoek in cijfers

3

vormen van druk

12

**concrete verbeter-
mogelijkheden
vanuit 5 clusters**

29%

**van de jongeren
ervaart druk
door MDT**

Fig. 2.3.1B | Onderzoek in cijfers

30%

Jongeren die aangeven goed om te kunnen gaan als dingen niet gaan zoals verwacht ervaren minder druk (30%) dan jongeren die aangeven dit minder goed te kunnen (39%).

38%

37%

Jongeren die zich naar eigen zeggen verantwoordelijk voelen voor de samenleving ervaren meer druk (37%) dan jongeren die deze verantwoordelijkheid niet voelen (26%).

26%

20%

Jongeren die aangeven veel plezier te hebben gehad met MDT ervaren minder druk (20%) dan jongeren helemaal geen of minder plezier hebben gehad (32%).

32%

Fig. 2.3.1C | Onderzoek in cijfers

20%

Jongeren die wisten wat er van hen verwacht werd ervaren minder druk (20%) dan jongeren die dit niet wisten (37%).

37%

39%

Toenemende druk lijkt hoger onder jongeren die onderzoek doen en advies geven aan organisaties (39%) of een eigen initiatief of onderneming opstarten en uitvoeren (43%) dan jongeren die zich sociaal, actief of creatief inzetten.

43%

21%

Jongeren die hun MDT ervaring een 6 of hoger scoren ervaren gemiddeld minder druk (21%) dan jongeren die hun ervaring een 4 of lager geven (34%).

34%

3

Overzicht lopend onderzoek

MDT staat niet stil. Onderzoek is onderdeel van en geeft samen met het netwerk continu nieuw onderzoek vorm om het lerend vermogen van MDT te blijven vergroten. Van de grootste en meest relevant onderzoeken is hieronder een korte tekstuele uitleg en voortgang te vinden.

Doorlopend evaluatieonderzoek

Bij de start van MDT is meteen begonnen met een doorlopend evaluatieonderzoek, ook wel de doorlopende monitor MDT. De monitor vraagt gegevens op van alle projectleiders én van de jongeren die meedoen aan de MDT. Dit gaat via een digitale vragenlijst. De deelnemende jongeren vullen de jongerenvragenlijst aan het begin en eind van hun traject in. Projectleiders ontvangen elk kwartaal de vraag een digitale vragenlijst in te vullen over hun MDT-project. Projecten hebben toegang tot een dashboard van hun project.

Eén van de belangrijke verbeterpunten aan de doorlopende monitor die in 2022 worden doorgevoerd is het verder operationaliseren van een centrale database met deelnemersregistratie. Deze centrale database bevat gegevens over alle MDT-projecten en deelnemende jongeren. Goede inrichting hiervan stelt onderzoek in staat minder vaak en gericht gegevens uit te vragen. Daarnaast biedt het op termijn de mogelijkheid de projectleidersvragenlijst te vervangen en de huidige dubbelingen met de subsidieverantwoording te verminderen. Ook biedt de inrichting een belangrijke verbetering t.a.v. privacybescherming en naleving van de AVG, waarbij de omgang met persoonsgegevens volgens de AVG centraal geregeld wordt en jongeren daar maar één keer toestemming voor hoeven te geven.

Een andere belangrijke verbetering aan de doorlopende monitor in 2022 is het verkorten en versimpelen van de jongerenvragenlijst. Dit kan effect hebben op de weergave van trends en vergelijking met historische data. Echter sluit de jongerenvragenlijst met de professionalisering van MDT van proeftuinen naar programma onvoldoende aan en wordt hij door veel jongeren als te lang en ingewikkeld beschouwd. De verwachting is dat het onderzoek op basis van de herziene vragenlijsten voor alle subsidierondes aanvangt vanaf de start van subsidieronde 5A (medio 2022).

Gestart: 2018

Looptijd: doorlopend

Uitvoering: Kantar Public, in samenwerking met:

Impact Centre Erasmus, ZonMw en Ministerie vws

CBS onderzoek

Naast het doorlopende evaluatieonderzoek is in 2018 als voorwaarde voor het starten van MDT binnen het kabinet en met de Tweede Kamer afgesproken dat er een effectmeting zal worden uitgevoerd door het CBS. Dit is een onderzoek waarbij MDT-jongeren en niet-MDT-jongeren met elkaar vergeleken worden. Dit onderzoek is gepland in de 2e helft van 2022. Het onderzoek zal plaatsvinden onder jongeren die starten met hun MDT-traject in de periode januari-augustus 2022. De uitvraag aan deze jongeren door het CBS zal in het najaar van 2022 plaatsvinden.

Gestart: 2022

Looptijd: doorlopend vanaf 1-1-2022 tot 31-12-2022

Uitvoering: CBS, in nauwe samenwerking met Kantar Public als gegevensverwerker

Propositieonderzoek

Om partijen aan te laten haken en daarmee MDT duurzaam (organisatorisch en financieel) te borgen is het van belang dat MDT in staat is om de meerwaarde van het MDT voor verschillende stakeholders te begrijpen en over te brengen. Daarom is in 2021 gestart met verschillende propositie-onderzoeken naar de meerwaarde van MDT voor gemeenten, fondsen, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. In de MDT proposities voor de stakeholders komen diverse vraagstukken bijeen. Per relevante stakeholdergroep, zoals onderwijs, gemeenten, fondsen, maatschappelijke organisatie en bedrijven is er sprake van verschillende meerwaarden, communicatievraagstukken en behoeften.

In 2021 is in co-creatie met bedrijven, het onderwijs, gemeenten en fondsen onderzocht wat de meerwaarde van MDT is en hoe deze waarden te vergroten. Daardoor is o.a. duidelijk geworden dat MDT gemeenten helpt domein-overstijgend te werken, er kansen liggen om MDT te positioneren als (beleid)instrument voor het onderwijs en gemeenten en het bedrijfsleven MDT kan inzetten ter invulling van SROI-verplichtingen en SDG-doelstellingen. In 2022 wordt de propositie van MDT versterkt en doorontwikkeld door uitkomsten uit verschillende onderzoeken te vertalen in communicatie-strategieën, partnerschappen met het bedrijfsleven en fondsen, tools voor onderwijsinstellingen om snel aan te haken op MDT en diverse showcases voor MDT als beleidsinstrument voor gemeenten. De propositie-onderzoeken bieden daarnaast input voor landelijke positionering van MDT, de verzelfstandiging van MDT en de opschaling van het MDT-netwerk.

Gestart: 2021

Looptijd: tot 2023

Uitvoering: samenwerking VWS, leden MDT-Netwerk, Social Finance NL, Impact Centre Erasmus, onder leiding van Diversion

Impact Management

In 2021 is gestart met de werkgroep Impact Management. Deze werkgroep wordt geleid door de onderzoekers van het Impact Centre Erasmus en richt zich specifiek op het inzichtelijk maken van de impact van de MDT-initiatieven. Het traject is bedoeld om te bepalen hoe het proces van impact meten ingericht kan worden zodat MDT (A) op uniforme wijze data verzamelt van en over de initiatieven om de gezamenlijke MDT-impact van alle initiatieven te bepalen, (B) de initiatieven ruimte krijgen om ook hun eigen specifieke impact in kaart te brengen en (C) de initiatieven daarbij geholpen en ondersteund zijn daar waar nodig. Belangrijke aspecten zijn om te bepalen tot welke termijn de impact inzichtelijk dient te zijn (korte termijn effecten, middellange termijn effecten, langetermijn effecten) en de balans te vinden tussen de impact op jongeren en de impact van die jongeren door deelname aan MDT op ontvangers en de maatschappij.

De werkgroep werkt aan een aantal producten, waaronder een concept van een impactkader MDT en leerproces voor MDT initiatieven om meer grip te krijgen op hun effecten. Vervolgstappen in 2022 zijn het piloten van deze “producten” bij MDT-initiatieven om de toegevoegde waarde voor zowel centraal onderzoek en politieke verantwoording als toegevoegde waarde aan regionale netwerken en de initiatieven zelf te bepalen. Na de pilots moet de aanpak geborgd worden in diverse processen, waarbij valt te denken aan aanpassingen aan de vragenlijsten, trainingen aan initiatieven om hun kennis en vaardigheden te verhogen en aansluiting bij de subsidievereisten en het MDT-prooflabel.

Gestart: 2021

Looptijd: op verzoek van werkgroep

Uitvoering: Werkgroep Impact Management, onder leiding van Impact Centre Erasmus

Onderbouwing MDT werkwijze

Met onderzoek zijn we doorlopend bezig met de (wetenschappelijke) onderbouwing van de werkwijze van MDT. In het onderzoek wordt o.a. door middel van ‘evidence mapping’ naar de werkzame elementen van MDT en onderbouwing van MDT als methodiek gekeken. In 2021 is gewerkt aan een overzicht hoe MDT vergelijkt met programma’s wereldwijd, in Europa en in Nederland. Daarnaast is een verandertheorie opgezet: welk effect is te verwachten van MDT, op wie en welk bewijs is daarvoor? De eerste uitkomsten hiervan zijn in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. Daarnaast gaat het onderzoek verder om in samenwerking met het netwerk te bepalen welke (samenhang van) componenten verder onderzoek behoeven en het meest relevant/ urgent zijn. Voor deze onderzoeksvraag wordt een onderzoeksplan opgesteld en uitgevoerd. Het onderzoek wordt zo steeds verder aangevuld met de nieuw opgedane kennis, bewijzen en onderbouwing op onderzochte componenten van de MDT methodiek. Dit proces kan zo vaak herhaald worden als nodig is voor een voldoende sluitende onderbouwing en argumentatie van MDT.

Gestart: 2021

Looptijd: iteratief

Uitvoering: Impact Centre Erasmus

MDT & inburgering

De rol en bijdrage van MDT aan de inburgering van jonge nieuwkomers in Nederland heeft de aandacht. Hierbij wordt zowel gekeken projecten die zich expliciet richten op inburgering en nieuwkomers en de landelijke dekking, als ook hoe integratie en sociale cohesie in de breedste zin gestimuleerd wordt in alle MDT projecten door middel van de pijler ontmoeten. Deze rol en bijdrage van MDT is extra aangestipt in het rechte regeerakkoord: “We zetten de maatschappelijke diensttijd voort en bouwen deze verder uit, zodat jongeren in contact kunnen komen met nieuwe leefwerelden, zich inzetten voor de samenleving, nieuwe vaardigheden ontwikkelen en mogelijk ontdekken waar hun passies liggen. Dat kan bij (maatschappelijke) projecten op het terrein van zorg, welzijn, veiligheid, defensie, sport, natuur en klimaat’. Daarnaast wordt gevraagd om MDT in te zetten voor integratie en inburgering en voor eenzame ouderen.” Ook is er recent een Kamerbrief over dit onderwerp verstuurd als reactie op de motie van het lid Pieter Heerma.¹⁰ In 2022 zal het thema inburgering verder worden vorm gegeven met het onderzoek Effectieve Ontmoetingen. In ieder MDT-traject worden daarom jongeren in contact gebracht met andere jongeren of ouderen met een andere achtergrond. Deze ontmoetingen blijken echter niet altijd te leiden tot een positievere houding van jongeren ten aanzien van de ander. Er is blijkbaar meer nodig dan alleen het ontmoeten om te zorgen dat er sprake is van een positief effect. In het onderzoek wordt samen met de MDT-organisaties en deelnemende jongeren bekeken hoe ontmoetingen binnen het MDT-traject beter te faciliteren om beoogde effecten als begrip te bereiken. Dit project is naar verwachting in het voorjaar van 2022 afgerond.

Gestart: 2021

Looptijd: voorjaar 2022

Uitvoering: Ministerie van szw i.s.m. Afdeling Buitengewone Zaken en het MDT-Netwerk

¹⁰ Lees de Kamerbrief hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/12/22/kamerbrief-met-reactie-motie-inzetten-van-de-maatschappelijke-diensttijd-in-combinatie-met-de-inburgering>

Onderzoek 2021 | Maatschappelijke Diensttijd

Met bijdragen van

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Kantar Public
Impact Centre Erasmus

Ontwerp

Multitude

Datum

Maart 2022

Opdrachtgever

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Contact

Albert Bots, programmamanager onderzoek MDT
Marit Schouten, impact onderzoeker Impact Centre Erasmus
Dieter Verhue, research director Kantar Public

Referentie

Onderzoeksrapportage MDT 2021

Wendbaar en waardevol – MDT gaat door